

№ 157

СТУДЕНТСКА ПРОГРАМА ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОУЧВАНИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Студентска програма за законодателни проучвания

София 1000, пл. Ал. Батенберг №1;
тел.: (+359 2) 9392140; (+359 2) 9393487; факс: (+359 2) 9803268; e-mail: students@parliament.bg
Web page: <http://www2.parliament.bg/students/>

ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ

Тема:

**Сравнителен анализ
на
статута и структурата на върховните одитни институции
/сметни палати/**

София, юни 2010 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Тема: „Сравнителен анализ на статута и структурата на върховните одитни институции /сметни палати/”

**ВЪЗЛОЖИТЕЛ: Комисия по бюджет и финанси,
председател: Менда Стоянова**

ИЗПЪЛНИТЕЛИ:

- Глория Петрова
- Добрин Станев
- Зорница Енкина
- Радко Геренов

Научен ръководител: Златина Русева

Координатор: Здравка Христова

София, юни 2010 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Резюме	I-XXVI
2. Карта на върховните одитни институции.	i-iii
3. Австрия	1
4. Белгия	4
5. Великобритания	7
6. Германия	9
7. Дания	12
8. Естония	15
9. Ирландия	18
10. Латвия	21
11. Литва	25
12. Люксембург	28
13. Малта	31
14. Нидерландия	34
15. Полша	36
16. Португалия	39
17. Румъния	41
18. Словакия	44
19. Словения	47
20. Унгария	51
21. Франция	54
22. Чехия	57
23. Швеция	60
24. Европейска сметна палата	63

РЕЗЮМЕ

СТАТУТ И СТРУКТУРА НА ВЪРХОВНИТЕ ОДИТНИ ИНСТИТУЦИИ (СМЕТНИ ПАЛАТИ)

I. Обща информация за целта и обхвата на проучването

Настоящото проучване е извършено с цел да се направи сравнителен анализ между различните модели на Сметни палати в държавите – членки на Европейския съюз. В обхвата на проучването са включени 21 държави от Европейския съюз и Европейската сметна палата – институцията за външен одит в ЕС.

Държавите, които са обхванати от проучването са: Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Дания, Ирландия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Португалия, Полша, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Франция, Чехия и Швеция. Допълнително е включена и Европейската Сметна палата, тъй като в модела ѝ до голяма степен се съчетават белезите на различните институции от държавите – членки на ЕС. Избрани са държави, които представят различните типове Сметни палата (вж. по-долу за видовете), като са изключени тези, при които има сходство на избраните модели – например Гърция, Испания и Италия, тъй като са сходни с моделите, възприети в Португалия и Франция, както и Кипър и Финландия, чийто модел на Сметна палата е сходен с този на Полша, Малта, Унгария и други.

За да се илюстрира многообразието от модели, са подбрани както Сметни палата с дългогодишно съществуване, така и такива, които са създадени през последните 20 години или в държавите е извършена цялостна реформа в публичния сектор и във финансовия контрол, включително във връзка с присъединяването им към ЕС. Освен това, в проучването са включени държави, чиито правни системи са различни – такива от англосаксонската правна система, от континенталната и от романската система.

Въпросите, които са включени в обхвата на проучването се отнасят основно до уредбата на правното положение и структурата на институциите, като акцентът е поставен на статута на органите, които ги ръководят от гледна точка на техния мандат, условия за назначаване и освобождаване, правомощия. Допълнително е направено сравнение на функциите и процедурите за вземане на решения и извършване на одити, тъй като е преценено, че до голяма степен дейността на институцията зависи от модела и статута на органа, която я ръководи. В най-голяма степен, този въпрос рефлектира върху процеса на вземане на решения.

II. Обща информация за Върховните одитни институции

1. Принципи за работа на Върховните одитни институции

В международен и европейски мащаб Сметните палати се означават с понятието Върховни одитни институции. По този начин се реферира към самото юридическо лице, които упражнява функцията на външен одитор в съответната държава. По-малко това понятие илюстрира самия модел на органа. За целите на настоящото изложение, също ще се използва понятието Върховна одитна институция (ВОИ).

Дейността и принципите за работа на ВОИ не са предмет на регулация от правото на ЕС. Всяка държава е напълно свободна в избора си на статут и модел на одитната институция. Все пак, изискването към този органи е да бъдат независими и да осигурят обективен контрол на бюджета на държавата, в това число на средствата, която тя получава от бюджета на ЕС.

Изискването за независимост на външния одит налага разработването и оповестяването на принципи за работа на ВОИ, които да уеднаквят разбирането в различните държави за това понятие и да създадат гаранции за обективен и ефективен контрол. Така, през 1957 г. в Куба, Върховните одитни институции на държавите, членуващи в ООН, създават своя професионална организация, наречена ИНТОСАЙ (INTOSAI) Към настоящия момент в нея членуват 183 държави. Българската Сметна палата е член на ИНТОСАЙ от 2001 г.

През 1977 г., ИНТОСАЙ разработва и приема основната професионална рамка на дейността на одитните институции, известна под наименованието Декларация от Лима (наречена на града, в който се е състоял Конгресът на ИНТОСАЙ, на който е приета). Декларацията от Лима от 1977 г. е първият документ на ИНТОСАЙ, който подчертава важността на независимостта на Върховните одитни институции (ВОИ), като обръща внимание на членовете на ИНТОСАЙ, че ВОИ могат да са обективни и ефективни, само ако са независими от одитирания обект и са защитени от външно влияние.

Принципите за независимост на ВОИ са развити в последствие в друг основополагащ документ, известен под името Декларация от Мексико¹. Като допълнение към нея, в рамките на ИНТОСАЙ е приет стандарт, който детайлизира всеки един от принципите заедно с практически указания към тях и сочи добрите практики, които илюстрират адекватното им прилагане.² Всяка държава – член на ИНТОСАЙ и на ЕС се ръководи от тези принципи при изграждането на ВОИ.

Съгласно Декларацията от Мексико, принципите за независимост на ВОИ са:

Принцип 1 – *Наличие на подходяща и ефективна конституционална/законова/правна рамка и de facto разпоредби за прилагане на тази рамка.*

Принцип 2 - *Независимост на ръководителите на ВОИ и членовете (на институции с колегиална структура), включително гарантиране със закон на срока на мандата и имунитета при нормално изпълнение на техните задължения.*

Принцип 3 - *Достатъчно широк мандат и пълна свобода на действие при изпълнение на функциите на ВОИ*

Принцип 4 - *Неограничен достъп до информация.*

Принцип 5 - *Право и задължение да докладват за работата си.*

¹ Приета на XIX Конгрес на ИНТСОАЙ в Мексико през 2007 г.

² ISSAI 11 - *Guidelines and Good Practices Related to SAI Independence*

Принцип 6 - Свобода да вземат решение относно съдържанието и подходящия момент за одитните доклади, както и за тяхното публикуване и разпространение.

Принцип 7 - Наличие на ефективен механизъм за проследяване на препоръките на ВОИ

В общия случай, тези принципи намират отражение в нормативната уредба, която регулира статута и дейността на ВОИ. Тази рамка представлява и базата, въз основа на която се оценява обективността и ефективността на контрола, който институцията упражнява.

Спазването на тези принципи гарантира разпознаваемост на институцията в международен мащаб, признание на резултатите от нейната работа и осигурява база за сътрудничество между националните одитни институции.

Въпросите за независимостта и правната рамка на ВОИ е от особена важност що се отнася до членството на България в ЕС и контрола на средствата, които държавата получава.

Договорът за създаване на Европейската общност очертава най-общо рамката на сътрудничеството между Европейската Сметна палата (ЕСП) и националните ВОИ в страните-членки.³ Очакванията за националните одитни институции са те да упражняват независим, обективен и ефективен контрол, така, че да бъдат гарант за правилното управление на средствата на ЕС на национално ниво и за ефективността на системите за вътрешен контрол. Сътрудничеството между ВОИ на страните от ЕС и ЕСП по принцип се осъществява в рамките на така наречения Контактен комитет (КК) . Тази структура се състои от Председателите на ВОИ (включително Президента на ЕСП), служителите за връзка и работни групи по конкретни одитни теми. Контактният комитет е автономен, независим и политически неангажиран. Той насърчава обмена на знания и опит в одита на

³ Чл. 248, ал. 3 от Договора за ЕС – „Одитът се основава на документи и, ако е необходимо, се провежда на място ... в държавите-членки, включително в помещенията на всяко физическо или юридическо лице, което получава плащания от бюджета. Одитът в държавите-членки се извършва съвместно с националните одиторски органи...(Европейската) Сметната палата и националните одиторски органи на държавите-членки осъществяват сътрудничество, основаващо се на доверие и взаимно зачитане на независимостта ”

Европейските фондове и други въпроси, свързани с ЕС. Спазването на принципите за независимост е условие за членство на ВОИ от ЕС в Контактния комитет.

Описаните по-горе международни структури, в своята дейност създават общата рамка, която представлява базата за национална регулация на дейността на ВОИ. В заключение общата рамка може да се обобщи с две основни проявления - независимост на външния одит и сътрудничество.

2. Модели на ВОИ

Въпреки разнообразието на модели на ВОИ, в европейски мащаб могат да се идентифицират два основни типа институции – тип „сърд“ и тип „административен орган“⁴. От тези институции, наречени „административен орган“ има такива, които се ръководят от Главен (генерален) одитор и такива, които се ръководят от колегиален орган (борд).

Групирането по модели е повлияно от историческото развитие на Европа, като в исторически мащаб може да се посочи, че държавите от романската система са възприели типа на ВОИ със съдебни функции – Франция, Италия, Испания, Португалия.

Държавите, чийто модели са повлияни от англосаксонската правна система прилагат модела на Главния одитор. Освен Великобритания, това са Ирландия, Малта, Кипър.

При държавите от континенталната правна система се срещат както еднолични органи, така и такива, които вземат решенията си на колегиална база или се ръководят от колегиален орган.

В исторически план може да се отбележи, че е налице тенденция да отпаднат съдебните функции на ВОИ или те да бъдат запазени в много ограничен обхват (Румъния, Белгия, Холандия). В някои от нормативните документи, институциите се посочват като квазисърд или квазисъдебно тяло. При други (Франция), ВОИ се посочва като „третия Върховен сърд на Републиката“

При преглед на резултатите от проучването, може да се направи извод, че няма универсален модел или най-добра практика, която се препоръчва при разработване

на правната рамка, регулираща дейността на ВОИ. Нещо повече, някои от ВОИ съчетават белези на различните типове и модели, поради което е трудно се квалифицират към конкретна група. Така например, националната одитна институция на Швеция се определят от типа „Главен одитор“, но всъщност главните одитори са трима и са равни помежду си. Те действат на колегиална основа. По същия начин определя модела си и ВОИ на Латвия, тъй като се състои от Главен одитор и съвет. Всеки от тях има самостоятелни правомощия, като най-общо казано, в одитната сфера превес във вземането на решения има колегиалният орган – съветът. Повече детайли относно структурата и статута на ВОИ от гледна точка на избрания модел, могат да се видят по-долу в настоящото изложение.

3. Правна уредба

По отношение правната уредба на дейността по външен одит могат да се изведат две основни обобщения:

3.1. Дейността по външен одит е предмет на конституционна уредба.

Както беше отбелязано по-горе, първият принцип за независимостта на ВОИ изисква наличието на подходяща и ефективна конституционна или законодателна уредба. При преглед на резултатите от проучването може да се установи, че преобладаващият брой държави са уредили статута и правомощията на външния одит в основния закон на държавата (Конституцията). Изключение от тях прави Великобритания, по причина, че последната няма писан акт – Конституция, като конституционните принципи на държавата са развити в отделни закони, в прецедентното право и в общоприетите практики. Причината да се препоръчва статутът на органа за външен одит да бъде уреден в Конституцията е стабилността на основния закон на държавата. Приема се, че наличието на конституционна уредба създава гаранции за стабилитета на институцията и е преграда за външно влияние и вмешателство в дейността ѝ.

Като минимум, в Конституцията се урежда съществуването на орган или институция за външен одит на бюджета и другите публични средства и дейности и се прокламира нейната независимост. По-голямата част от държавите, попаднали в

⁴ На английски език се ползват понятията “court type” и “office type”

обхвата на настоящото проучване са уредили с конституционни норми (неизчерпателно) статута и правомощията на органа, който ръководи одитната институция – *Австрия, Белгия, Дания, Естония и др.*

3.2. Статутът, правомощията, функциите се уреждат задължително със закон.

Като втора гаранция за независимостта на ВОИ се посочва наличието на законодателна уредба, която да урежда изчерпателно въпросите за статута, правомощията, основанията за назначаване и освобождаване на председателя/главния одитор/членовете, условията за пенсиониране и др.

Първата обща черта на държавите е, че за техните ВОИ съществува специална законова уредба, която е посветена изключително на въпросите на външния одит. Както може да се установи от таблиците, илюстриращи резултатите от проучването, всяка ВОИ е уредена със специален институционален закон, който се занимава основно с правното положение на институцията и органа, която я ръководи. В повечето държави са уредени на законови ниво мандата, правомощията, условията за назначаване и освобождаване, дейностите, несъвместими със заеманата длъжност, забраните и изискванията, които трябва да се следват, статута на членовете (при колегиалните органи), вземането на решения и др. Този подход отразява Принцип 2 от Декларацията от Мексико – законодателна регулация на независимостта на ръководството на ВОИ, включително чрез определяне на законово ниво на техния мандат, имунитет и задължения.

Друг общ аспект е, че предмет на законодателна уредба е обхватът на функцията по външен одит. Правната уредба на законово ниво в тази насока има следните проявления:

- в закона ясно се регламентират обектите, които подлежат на одит от страна ВОИ;
- уреждат се видове одит, които институцията може да извършва или въпросите, по които може да се произнася.

Редът за възлагане, извършване и докладване на одитите и приемането на одитните доклади принципно се урежда в закона, но е допустимо тези въпроси да

са предмет на регламентация във вътрешните актове, приемани и утвърждавани в рамките на институцията.

За ВОИ, включени в настоящото проучване, може да се обобщи, че що се отнася до правната уредба, никоя от тях не прави изключение по отношение на:

- наличие на специален закон;
- наличие на правна уредба относно статута, мандата, правомощията, условията за назначаване и освобождаване на органите;
- наличие на законови разпоредби относно обхвата на одитната функция и видовете одит, които извършват;
- взаимоотношенията с Парламента.

III. Специфики на дейността на ВОИ

1. Специфики на структурата

Въпреки, че теоретично моделите, по които ВОИ се изграждат могат да се групират в два основни типа, трябва да се отбележи, че при по-задълбочен анализ се срещат специфики и отлики, поради които трудно могат да се открият държави, които споделят изцяло един и същи модел.

Както се вижда от обобщените данни, в Европа двата модела – Главен одитор и колегиален орган, са по равно представени в различните държави. ВОИ, които се ръководят от едноличен орган - Главен одитор се срещат в следните държави – *Австрия, Великобритания, Дания, Естония, Ирландия, Литва, Малта, Словакия, Унгария.*

Моделът на колегиалните органи се среща в следните държави – *Германия, Латвия, Люксембург, Нидерландия, Полша, Румъния, Словения, Чехия, Швеция.*

Най-малък е броят на ВОИ със съдебни функции, вероятно по причина, че все пак те са особени юрисдикции и формално не са част и не могат да бъдат част от съдебната власт в съответната държава. ВОИ от съдебен тип са *Франция, Белгия, Португалия, Испания, Италия.*

С оглед прецизност, обаче трябва да се посочат някои аспекти, които в известен смисъл влияят върху анализът на данните що се отнася до количественото съотношението „едноличен орган – колегиален орган”.

На първо място, както беше отбелязано по – горе, за някои ВОИ е трудно се дефинира тяхната принадлежност към отделен модел – *Швеция, Словения и др.*

На второ място, трябва да се отбележи, че при анализът прави впечатление, че едноличните органи, често по своя инициатива създават свои помощни органи – консултативни съвети или еднолични органи, които да подпомагат вземането на решения, особено такива със стратегическо или концептуално значение. Пример в това отношение е Великобритания, която принципно се дефинира като ВОИ от едноличен тип, но към Главния одитор действа Висше управително тяло, което приема политиките на институцията и анализира дейността ѝ, съпоставена с целите. Подобен модел е възприет в Литва. ВОИ се ръководи от председател, но към него действа Съвет, който подпомага председателят и участва в основните дейности. Главният одитор на Естония се подпомага от Ръководител на одитния отдел, който ръководи оперативно одитната дейност.

На трето място, следва да се има предвид, че органите със съдебни функции от гледна точка на процеса на вземане на решения, действат по-скоро на колегиална основа, отколкото еднолично.

Като се отчита гореизложеното, може да се направи извод, че тенденция по отношение изборът на модел на одитна институция трудно може да се открие. До голяма степен върху това решение влияят традициите в дадената държава и нейното устройство. Така например в Белгия, ВОИ е колегиален орган със съдебни функции, който е разделен на две камари – холандско-говоряща и френско-говоряща, което отразява спецификите на федералната държава и многоезичното ѝ население. Подобен подход е възприет и в Португалия, при която всеки един от членовете отговаря за вески един от регионите в държавата.

Общият белег на всички проучени ВОИ е че моделът на орган, който ги ръководи трябва да изпълнява изискването на независимост на дейността и да дава достатъчно гаранции за обективност на външния одит.

2. Статут и мандат на органа

Институциите за външен одит се определят като конституционен орган, по причина, че са предмет на правна уредба в основния закон на съответната държава.

В общия случай, ВОИ са институции, които са тясно свързани с Парламента на съответната държава. В някои случаи (*Полша*), в Конституцията директно е регламентирано, че Върховната служба за контрол е подчинена на Сейма. В други случаи, например *Великобритания*, Главният одитор имат статут на член на Долната камара на Парламента. В общия случай, ВОИ се приемат за орган, който служи на законодателната власт за да дава достоверна и обективна информация за състоянието на публичния сектор, да предлага мерки за подобряването му, включително чрез законодателни предложения, и да подпомага, чрез своите професионални и обективни доклади, парламентарния контрол върху изпълнителната власт.

Мандатът на органа за външен одит (главен одитор или борд) има два аспекта от гледна точка на правната му уредба - *неговата продължителност и възможността за подновяване (преизбиране)*. Що се отнася до обема от правомощия, които органът притежава, те са разгледани по-долу в настоящото изложение.

2.1. Срок на заемане на длъжността (продължителност на мандата)

По отношение продължителността на мандата на органа може да се посочи, че в общия случай той е времево ограничен (*Литва, Латвия, Естония, Полша, Чехия, Румъния, Словения, Австрия*). Самият срок за заемане на длъжността варира от 4 години, който е най-късият мандат (*Латвия, Португалия*) до 12 години (*Австрия*). Средно продължителността на мандата на органа е малко над 7 години като стремежът е срокът за който се заема определена позиция да надхвърля един нормален управленски цикъл, т.е. продължителността на управление на едно парламентарно мнозинство.

При по-малък брой държави мандатът не е ограничен до определен срок. Установяват се държави (*Великобритания, Ирландия, Дания, Нидерландия, Франция.*), при които длъжността е пожизнена и заемането ѝ се прекратява при смърт или с навършване на пенсионна възраст.

В случаите, в които ВОИ се ръководи от колегиален орган, мандатът на членовете е със същата продължителност като тази на председателя. В това отношение, изключение прави Европейската Сметната палата, при която председателят заема длъжността за срок от 3 години, а членовете са с шестгодишен мандат. В държавите, включени в проучването е установено, че само при ВОИ на Швеция се прилага форма на ротация или последователно прекратяване на мандата на отделни членове на колегиалния орган.

2.2. Възможност за преизбиране

В някои от разгледаните специални закони, уреждащи дейността на ВОИ в различните държави има изрични забрани, лицата, заемащи длъжността председател, член или Главен одитор да бъдат преизбирани на същата длъжност за следващ мандат. В други тази възможност е дадена само за еднократно подновяване на мандата.

Като обща практика може да се посочи, че в по-големия брой случаи законодателството в различните държави дава възможност, поне еднократно, мандатът да бъде подновяван (*Белгия, Латвия, Литва, Люксембург, Словакия, Унгария*). Такъв е случаят и в Европейската Сметна палата. Забрани за това съществуват само в *Германия и Румъния*, докато в *Словения* изобщо няма ограничения за преизбирането на едно и също лице както за длъжността "председател", така и за длъжността "заместник-председател". С оглед прецизност трябва да се отбележи, че за някои държави изобщо не са установени данни, съответно норми в законодателството, които да разрешават или забраняват подновяването на мандата.

Въпросът за прекратяването на мандата на органите ще бъде разгледан заедно с изискванията и условията за назначаване и освобождаване.

3. Изисквания и условия за назначаване и освобождаване на органите

Въпросите за редът и условията, при които се назначават и освобождават председателя и членовете (при колегиалните органи) или Главния одитор (при едноличните органи) са пряко свързани с независимостта на институцията и имат особено значение при оценката на обективността на нейната дейност.

Първото обобщение, което се налага и следва логично от важността на тези въпроси е че те подлежат на законодателна уредба (приоритетно в Конституцията) и едновременно с това и в съответния специален закон. Този подход произтича от наличието на Принцип 2 от Декларацията от Мексико, който гласи, че трябва да се гарантира *независимост на ръководителите на ВОИ и членовете (на институции с колегиална структура), включително гарантиране със закон на срока на мандата и имунитета при нормално изпълнение на техните задължения*. В същия документ принципът е развит, като е посочено, че законодателството трябва да съдържа норми, гарантиращи:

- назначаване, преназначаване или освобождаване от длъжност чрез процедура, която осигурява тяхната независимост от изпълнителната власт;
- назначаване за достатъчно дълъг и точно определен срок, позволяващ им да реализират своя мандат без да се страхуват от прилагане на репресивни мерки;
- имунитет срещу съдебно преследване за извършено действие, в миналото или в настоящето, което произтича от нормалното изпълнение на техните задължения.

3.1. Ред за избиране/назначаване на органите

По отношение редът за назначаване на ръководителите на ВОИ или на членовете на колегиалните органи, прави впечатление, че като правило те се избират и назначават от законодателната власт. Обикновено това се извършва по предложение на Председателя на Народното събрание или по предложение на председателите на ресорни комисии (Комисия по публична отчетност). В изолирани случаи процедурата по избор на председател/главен одитор или член на колегиалните органи се развива като сложен фактически състав, при който за избора на конкретното лице се наслаgват волеизявленията на няколко висши служители. Така например, с такава сложност се отличава процедурата по назначаване на Главният одитор на Великобритания, който се назначава с Кралски указ, по предложение на Долната камара на Парламента, като самото предложение се представя от министър-председателя и се съгласува с председателя на

Комисията по публична отчетност. Изрично се отбелязва, че председателят на тази комисия по традиция е представител на опозицията, като по този начин се илюстрира широкия консенсус, който се постига при избора на Главен одитор и се акцентира върху неговия професионализъм. Друг пример за сложен фактически състав при избора на председател и членове на Сметната палата е Германия, при която президентът и вицепрезидентът се избират от Бундестага и Федералния съвет, но се назначават от Федералния президент. Самите кандидати се препоръчват от правителството.

3.2. Изискванията за заемане на длъжността

Практиките при регламентиране на изискванията за заемане на длъжността варират от липсата на всякакви норми до такива, свързани с морала и репутацията на кандидата (*Естония, Литва, Чехия*) или с владеење на чужд език (*Словения*).

Като общ подход може да се отличи въвеждането на изискването на наличие на професионален ценз на кандидатите. В някои държави се поставят по-обща изисквания като наличие на професионален опит (*Германия*), в други се регламентира конкретно наличието на висше образование и професионален ценз. Така например в Естония, Латвия и Чехия има изискване кандидатите да са с юридическа правоспособност, докато в Словения е въведена по-обща норма кандидатът да е експерт поне в една дисциплина, която е от значение за работата на ВОИ. Член на Европейската Сметна палата, представител на съответната държава-членка, може да бъде лице, което имат опит в одиторски органи или притежава специална квалификация за тази дейност. В държавите, избрали модела на орган със съдебни функции, лицата, заемащи определени длъжност в институцията имат статут на съдии и съответно за тях се прилагат разпоредбите, уреждащи съдийската професия.

Като тенденция може да се посочи, че в преобладаващият брой случаи (*Белгия, Великобритания, Дания, Ирландия, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Унгария, Нидерландия*) няма детайлно регламентирани изисквания за заемане на длъжността. Този подход би могъл да се обясни с факта, че изборът на председател/главен одитор или член на колегиален орган до голяма степен изразява

общата воля на членовете на Парламента и се избира с широк консенсус, което гарантира изборът на личности с професионални качества и добра репутация.

3.3. Несъвместимост и изисквания за заемане на длъжността

В законите, които са анализирани в рамките на настоящото проучване могат да се открият и установят редица забрани, свързани с дейността на лицето, заемащо поста председател или член на колегиалния орган или Главен одитор. Принципно тези забрани могат да се проявяват в три насоки.

На първо място да се въведат изисквания и несъвместимости, които трябва да са налице към момента на избиране.

На второ място законодателят може да предвиди извършването на определени дейности или заемането на определени длъжности да е несъвместимо с поста "председател", "член" или "главен одитор".

На трето място, поради спецификите на дейността, в законодателството могат да се въведат забрани за упражняване на определени дейности и след прекратяване на мандата, поради опасност от конфликт на интереси или злоупотреба с информация, станали известна на лицето по времето, през което е упражнявало дейността.

Що се отнася до ВОИ, при проучването се установи наличие на забрани основно в две насоки:

- несъвместимости при заемане на длъжността;
- забрани за упражняване на дейности или заемане на определени длъжности, докато се упражняват правомощията на председател/главен одитор или член на колегиален орган.

В общия случай, лицата, които заемат поста не трябва да са били членовете на Парламента, Правителството или да са работили в публична организация, подлежаща на одит преди издигането на кандидатурата им (*Австрия, Белгия, Дания, Литва, Люксембург, Румъния, Унгария*). В Австрия и Унгария тази забрана е ограничена, като е предвидено, че през последните 4 години, кандидатът за Председател/Главен одитор не трябва да е бил член на правителството. В други случаи (*Люксембург, Белгия*) забраните са формулирани по-общо, насочени към избягване на конфликт на интереси. Въведени са и норми, целящи избягването на

лична свързаност между председател и членове или други висши служители на институцията (*Люксембург, Унгария*). По отношение несъвместимостите с поста, който се заема, може да се обобщи, че това са норми, които целят да препятстват възникването на конфликт на интереси между заеманата длъжност и дейността, която лицето е упражнявало преди това.

По-последователна е нормативната уредба що се отнася до наличието на забранителни норми за упражняване на определена дейност или до заемане на различни длъжности по време на мандата на съответния орган. В резюме може да се обобщи, че за голяма част от изследваните ръководни органи се установяват разпоредби, забраняващи заемането на длъжности или работа под каквото и да е форма в организации от публичния сектор, търговска дейност, друга дейност с цел печалба, участието в политически партии и други действия, които могат да породят съмнения в безпристрастността и обективността на лицата. Като правило на председателя/членовете или на Главния одитор е разрешено извършването на преподавателска дейност. За някои от органите (*Германия, Франция*) се предвижда, че имат статут на съдии, поради което въпросите за несъвместимост и имунитет се уреждат чрез препращане към разпоредбите, уреждащи съдийската професия в дадената държава.

При проучването не се установи в някоя държава да са въведени забрани за лицата по отношение на дейностите, които могат да извършват или длъжностите, които могат да заемат след прекратяването на мандата.

3.4. Имунитет срещу образуване на наказателно преследване

Интересен аспект от правното положение на ръководните органи на ВОИ е имунитетът срещу наказателни преследвания. Анализът на събраните данни сочи, че въвеждането на ограничения при образуване на наказателни производства срещу лица, заемащи такива длъжности, е по-скоро изолирана практика. Трябва да се отчита обаче, че Принцип 2 от Декларацията от Мексико споменава и имунитета като една от гаранциите за независимост на ръководителите на ВОИ. В ограничен брой случаи (*Естония, Полша*) в законите са въведени изрични забрани за предприемане на мерки на държавна репресия срещу тези лица, като се въвеждат изисквания за тежестта на извършеното престъпление и изискване на съгласие на

определени висши държавни служители преди образуването на наказателно производство. За председателят на ВОИ на Унгария е предвидено, че той ползва същите привилегии като член на Парламента, в това число и имунитета, който те имат. От членовете на ВОИ на Португалия не може да се търси отговорност, както е предвидено в съответния институционален закон.

3.5. Основания за прекратяване и освобождаване

Една от основните гаранции за независимост на органите за външен одит е тяхната несменяемост или ограничените възможности, които законодателят предвижда за предсрочно прекратяване на техния мандат. От друга страна, тъй като те се ползват с особен статут и притежават големи по обем правомощия, се въвеждат забрани и изисквания, нарушаването на които води до тяхното освобождаване от поста, който заемат.

Основанията за прекратяване на мандата могат да се обособят в две групи:

- **Общи** – такива, които се срещат в законодателството на повечето държави и в общ план са типични за мандатните органи като:

- настъпване на факти и обстоятелства, които водят до несъвместимост – *Румъния, Словакия, Швеция, Чехия, Литва;*
- извършени тежки нарушения или престъпления – *Естония, Латвия, Литва, Люксембург, Полша, Словакия, Словения, Унгария (при наличие на конфликт на интереси), Чехия, Швеция.*

Първото от двете основания се прилага, само там където в законодателството изобщо съществуват изисквания и забрани за заемане на длъжности или упражняване на определени дейности. Това основание за прекратяване може да се прояви в две насоки. От една страна могат да възникнат обстоятелства, несъвместими с длъжността. От друга страна, е възможно лицето да престане да отговаря на изискванията за нейното заемане. Така например, в някои случаи (Чехия) има изискване за юридическа правоспособност на Председателя на ВОИ. Лишаването от такава (с решение на съда) е основание за прекратяване на

мандата преди изтичане на неговия срок. В други държави (Литва) загубата на съответното гражданство е основание за това.

Както беше отбелязано по-горе, не във всички случаи законодателят е предвидил подобни забранителни норми. Прави впечатление обаче, че дори и да са предвидени такива, не винаги настъпването на такива факти и обстоятелства води до автоматично прекратяване на мандата или възникването на някакви негативни последици. Поради тази причина броят на държавите, които имат въведени в законодателство несъвместимости е по-голям от тези, при които възникването на такива обстоятелства е основание за предсрочно прекратяване на мандата.

Особен случай е ВОИ на Чехия, при която действа Дисциплинарен съвет, в който освен председателя и заместник-председателя на ВОИ са включени и двама съдии от Върховния съд. Те могат да предложат на Парламента прекратяване на мандата на член на Управителното тяло.

Извън тези основания, в общия случай в нормативната уредба се предвижда прекратяване на мандата и поради възникване на обективни обстоятелства като смърт и трайна обективна невъзможност да се заема длъжността, както и при подаване на оставка.

- **Специфични** основания за предсрочно прекратяване на мандата, като тук се включват тези, които не са характерни за преобладаващия брой държави, включени в проучването. Обикновено тези основания са свързани със субективна преценка на органа, който трябва да вземе решение за прекратяване на мандата, тъй като се отнасят до личността на лицата, които заемат определената длъжност или до тяхното поведение. Така например, Генералния одитор на Ирландия може да бъде освободен от длъжността, която заема поради "непристойно поведение". В Закона за държавния контрол на Литва едно от основания за освобождаване на Главния одитор е "загуба на доверието в него".

- С оглед прецизност, трябва да се отбележи, че в изолирани случаи, органите могат да бъдат освободени по решение на Парламента (или някоя от неговите камари) без посочване на каквито и мотиви за това (*Австрия, Белгия, Великобритания, Нидерландия*). При възприемане на такъв подход, прави впечатление, че процедурите за вземане на решение са по-усложнени и изискват

произнасяне на няколко органа. Те обикновено повтарят процедурата за назначаване, като по то този начин, все пак се създават гаранции, че правомощието да се прекрати мандата на ръководните органи за външен одит няма да се използва като инструмент, заплашващ тяхната независимост и обективност. Членовете на борда на ВОИ на Нидерландия се освобождават по решение на Върховния съд, без в закона да е посочено при какви обстоятелства става това.

4. Правомощия на органа и функции на ВОИ

4.1. Правомощията на органите, които ръководят ВОИ зависят от модела, който е избран в съответната държава – едноличен орган или орган, който взема решенията си на колегиална основа.

В общ план правомощията на органите се обособяват като

- Правомощия, свързани с ръководството на институцията – представителната власт от името на институцията, права на разпоредител с бюджета, на работодател, право да се сключват договори и т.н. и
- Правомощия, свързани с одитната дейност – приемане на вътрешни актове, приемане на бюджета, определяне на одитните процедури, утвърждаване на годишната одитна програма, възлагане на одити, докладване, упражняване на сигналната функция на ВОИ до други органи, административно наказване (там, където изобщо съществуват такива правомощия).

Разпределението на правомощията зависи от тяхното естество и от важността и сложността на въпросите, които трябва да се решават.

Принципно, при упражняването на одитните правомощия, има такива от оперативен характер, които не се изпълняват от ръководния орган на институцията, независимо дали той е едноличен или колегиален. Като правило, ръководството при изпълнение на конкретна одитна задача се изпълнява от одитен директор или от ръководителя на одитния екип, които утвърждават програмата за конкретния одит, събират доказателствата, комуникират с одитирания обект, изготвят одитния доклад, обсъждат констатациите с обекта. Органът има правомощия да решава въпросите от принципно или концептуално естество – да определи методологията, по която се извършват одитите, да утвърди годишната одитна програма, да се

произнесе по възраженията на одитирания обект, да представлява ВОИ пред парламента и да докладва пред него резултатите от одитната дейност.

Правомощията по административно наказване като последица от одитната дейност са изолирана практика в дейността на ВОИ и са характерни по-скоро за тези със съдебни функции (*Франция, Португалия*).

Не е необходимо да се уточнява, че при ВОИ от модела "Главен одитор", целият обем от правомощия е съсредоточен в лицето, което ръководи институцията. Тъй като статутът на Главния одитор се отличава с голяма степен на независимост от една страна, и с огромен обем правомощия, от друга, то в тези случаи се поставя и въпросът за отговорността, която лицето носи и баланса между властта, която упражнява и ограничения контрол върху дейността му. Именно поради такива съображения, в някои случаи се установяват практики, при които Главният одитор, сам и доброволно, ограничава своите еднолични правомощия, назначавайки Консултативен съвет, който да участва във вземането на принципни решения, свързани с дейността на институцията. В други случаи (*Дания, Словакия*) Главният одитор сам и еднолично взема решенията, с които се упражняват одитните правомощия.

Както беше отбелязано по горе, при този тип органи, оперативната одитна дейност не винаги се ръководи от Главния одитор, но той във всички случаи представлява институцията във взаимоотношенията с Парламента и докладва пред него и пред неговите комисии. Обикновено одитната дейност се организира в отделения, които се ръководят от директори и които отговарят за оперативното ръководство при планирането, изпълнението и докладването на одитните задачи или има помощник-главен одитор, който изпълнява такива функции (*Великобритания, Естония, Литва, Малта, Словакия*)

При колегиалните органи за външен одит, в законодателството ясно се разграничават правомощията на председателя от тези на колегиалния орган. Председателят е органът, който ръководи и представлява институцията, упражнява правата на работодател, изпълнява бюджета. Колегиалният орган ръководи одитната дейност, приема бюджета, вътрешните актове на институцията, определя структурата и други.

Колегиалните органи вземат решенията си на заседания, които се провеждат с определена периодичност. В законодателството се регламентират правила за свикване на заседание, кворум и вземане на решения.

Що се отнася до упражняването на одитните правомощия, и при колегиалните органи се срещат и двата подхода – всички решения, свързани с одитната дейност да се разглеждат и приемат от колегиалния орган или той да се произнася по въпросите от принципно или концептуално естество. Като цяло се установява стремеж процедурата по разглеждане на одитни доклади да се оптимизира като оперативните правомощия да се възлагат на по-малки форуми, като част от колегиалния орган или да се упражняват еднолично от старши одитори (одитни директори). Този подход се наблюдава при ВОИ на Латвия, Словения, Полша. Обикновено колегиалният орган се произнася във всички случаи, когато има спорове с одитирания обект по констатациите и изводите в одитния доклад. Сметната палата на Германия, която се състои от 63-ма члена, е въвела сложна и поетапна процедура за разглеждане на одитните доклади, при която процесът на вземане на решения преминава през “няколко инстанции”. Тази процедура се прилага, тъй като очевидно е невъзможно оперативната одитна дейност да се обсъжда във форум, който се състои от 63-ма члена.

По-усложнени са процедурите по разглеждане и приемане на резултатите от одитите, при органите от съдебен тип, тъй като те наподобяват съдебен процес, като в някои случаи в самия процес участие взема и прокурор (*Франция*). Докладите се разглеждат на няколко инстанции, като основание за намеса на по-горната инстанция (камара) е важността на въпросите, които се разглеждат или несъгласие на одитирания обект с констатациите (*Белгия, Португалия*).

В резюме може да се обобщи, че правомощията на органите за външен одит са еднотипни, като различия се наблюдават в начина, по който тези правомощия се упражняват. Правната регламентация на процеса на вземане на решения изразява стремежа на законодателя да се търси баланс между независимостта, с която разполагат органите от една страна, и риска от превратно упражняване на тази власт, от друга. Поради това, се въвеждат допълнителни механизми, които да

гарантират, че правомощията се упражняват в рамките на закона, въз основа на обективна преценка и вътрешно професионално убеждение.

4.2. Функциите на ВОИ

Обхвата на одитната функция е възможно най-хармонизираната област в правната регламентация на статута и дейността на ВОИ. Тази функция се регламентира в две насоки:

- Органите и институциите, които ВОИ могат да контролират;
- Формата, чрез която се осъществява този контрол – видовете одит, които ВОИ извършва.

Като първа обща черта трябва да се отбележи, че обхватът на контрол е предмет на конституционна уредба. В общия случай, във върховния закон на държавата, законодателят най-общо очертава дейностите и процесите в публичния сектор, които ВОИ може и трябва да контролира. За избор на обектите, които подлежат на контрол обикновено се съчетават два признака:

- статута на институцията и нейната принадлежност към публичния сектор;
- източника на финансиране на средствата, т.е. в обхвата на одит попадат субекти, които получават средства от държавния бюджет.

Поради това в законодателството в различните държави се съчетават и двата подхода, като се посочва кои органи са обект на контрол – министерства, агенции, органи на изпълнителната власт, както и всички други лица и субекти, които на някакво основание получават средства от бюджета, включително от ЕС. Обикновено тези въпроси се уреждат детайлно в съответния институционален закон.

А/ Общо за всички ВОИ може да се изведе практиката, че те контролират органите на централната власт и бенефициентите на средства от държавния бюджет. В обектите, подлежащи на контрол от втората група могат да бъдат включени и частни компании, когато те на някакво основание получават държавни средства, както и в случаите, в които участват в някакви форми на публично-частно партньорство. Освен държавните органи и институции, ВОИ контролират и

дружества, в които държавата притежава част от капитала (*Германия, Дания, Естония, Ирландия, Нидерландия, Унгария и др.*).

Поради специфичния статут на средствата, които управляват Националната банка, осигурителния институт и здравно - осигурителните фондове, в законодателството изрично се регламентира правото на ВОИ да контролира и тези структури.

Обектите на одит се определят по институционален признак или като вид дейност на публичния сектор – приватизация, концесия, държавни и държавно гарантирани заеми, като в общия случай тези процеси се контролират от ВОИ, в държавите, в които изобщо има такава дейност. В Чехия, например изрично е предвидено, че ВОИ одитира Чешката консолидационна компания, която осъществява функции във връзка с приватизацията на държавната собственост. В някои държави изрично се посочва, че на одит подлежат и дейностите по събиране на приходи в държавния бюджет, вероятно по причина, че в някои държави тази дейност се възлага на органи, които по принцип не са част от системата на държавните органи.

Като специфичен обект на одит се посочват политическите партии, като законодателството в повечето държави не се занимава изрично с този въпрос. Поради това, в общия случай тези субекти биха подлежали на контрол, доколкото получават субсидии от държавния бюджет, като има държави (*Естония*), при които политическите партии са изключени изрично от обхвата на одит.

Различия в обхвата на одитната функция се установяват главно при контрола на органите на местно самоуправление, като тези различия произтичат и от спецификите на държавното устройство, т.е. дали държавата е от унитарен или федерален тип. ВОИ, които контролират и органите на местно самоуправление са преобладаващия случай (*Австрия, Белгия, Дания, Естония, Ирландия, Латвия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Франция и др.*) За някои ВОИ (*Литва*) органите на местно самоуправление са посочени като обект на контрол, но обхватът е ограничен само до субсидиите, които тези структури получават от държавния бюджет. В 16-те федерални провинции на Германия са създадени

местни одитни структури, които контролират местните правителства, като Германската Сметна палата работи в тясно сътрудничество с тях.

Б/ Благодарение на факта, че ВОИ са изключително активни в международното сътрудничество, особено що се отнася до разработване на общи одитни стандарти, видовете одит, които се извършват са почти изцяло уеднаквени в различните държави, включени в проучването.

Контролът на ВОИ се извършва чрез:

- финансов одит, който цели да се провери законосъобразността и достоверността на публичните отчети;
- одит на съответствието, който се извършва за оценка на съответствие на управленските действия и решения със законите, вътрешните актове и договорите;
- одит на изпълнението, чиято цел е проверка и оценка на управленските решения и дейности от гледна точка на тяхната ефективност, ефикасност и икономичност.

В европейски мащаб няма държава, която да е ограничена в правомощията си да проверява верността на публичните отчети, законосъобразността на управленските решения и дейности и ефективността, ефикасността и икономичността на управлението. Различия могат да се идентифицират в областта на финансовия одит, тъй като не във всички случаи този одит приключва със съставяне на одитно становище за всеки един отделен отчет, респективно със заверка на самия отчет. В тази аспект се очертават две практики:

Установяват се държави, в които ВОИ одитират отчетите на отделните ведомства - *Словения, Швеция, Словакия, Чехия, Дания, Германия, Люксембург, Великобритания*. При други е възприета практиката, проверката на верността и законосъобразността на финансовите отчети да се извършва и докладва на годишна база, в рамките на одита на отчета на изпълнението на държавния бюджет — *Унгария, Испания, Малта*.

По отношение спецификите на одита, могат да се идентифицират общи практики и различия и в друг аспект на одитната дейност, а именно времето за извършване на одита. От тази гледна точка контролът може да бъде предварителен

или последващ. Преобладаващата практика е ВОИ да упражнява последващ контрол. Този подход се приема за по-адекватен на статута на одитните институции като независими органи, стоящи извън изпълнителната власт. Чрез извършването на последващ контрол се предотвратява намесата на ВОИ във вземането на управленските решения от страна на правителството и възникването на потенциален конфликт на интереси – ВОИ да проверява решения, в обсъждането и приемането, на които е взела участие. Освен това управленската отговорност на органа, който взема решенията не се прехвърля към друг орган с контролни функции, който няма нищо общо с управлението на дадения обект.

С оглед прецизност, трябва да се отбележи, че предварителният одит се приема като превантивна мярка и в този смисъл също има своите предимства. При упражняването на този предварителен контрол ВОИ може да даде препоръки (т.е. да има консултативни функции) или да изиска спирането или прекратяването на негативни практики и вземането на незаконосъобразни решения. Все пак, тази практика е рядко срещана и нетипична като подход за външния одит. Така например Сметната палата на Португалия извършва три вида одит – предварителен, съпътстващ и последващ. Съпътстващият одит се извършва за проверка по законосъобразност. Друг пример за ВОИ, която извършва предварителен (*ex ante*) контрол е Германската Сметна палата.

IV. Заключение

Обобщаването на данни от проучването на нормативната уредба относно дейността, структурата и статута на ВОИ сочи многообразие на модели и практики, което е продиктувано от много и различни фактори – държавно устройство, исторически тенденции, традиции в съответната държава, влиянието на различни правни системи и административни практики и др. Като общо, може да се очертае тенденция към укрепване на независимостта на тези институции, която тенденция намира отражението в законодателството, което регламентира тяхната дейност.

Независимо от типа на ръководните органи на ВОИ (еднолични или колегиални) и от модела на самата институция, законодателството осигурява гаранции за тяхната независимост и механизми за осъществяването на обективен

контрол, основан на техния професионализъм. Правната уредба и статута на органа и институцията трябва да гарантират:

- институционална независимост;
- функционална независимост;
- независимост при упражняване на одитната функция или оперативна независимост.

Институционална независимост се изразява в правото на органа сам да определя административната си структура, правилата си за работа, да управлява самостоятелен бюджет, който се одобрява директно от Парламента, да приема свои политики в областта на управлението на човешките ресурси, вътрешната и външната комуникация и други.

Функционалната независимост на външния одит произтича пряко от статута на органа, който го ръководи. Изискванията и тенденциите в тази област са:

- Наличие на конституционна уредба и специален институционален закон;
- Законови гаранции за несменяемост — законово регламентирана продължителност на мандата, изчерпателно уредени основания за назначаване и освобождаване на Главния одитор/председател или членовете на колегиалния орган, наличие на правни норми, свързани с правата и задълженията на органите и др.;
- Широки правомощия за одит и достъп до информация.

Независимостта при упражняването на одитната функция се изразява в правомощията на органите сами да определят обектите за одит (приемат годишните си програми, определят темите за одит, периода, който да се одитира и времето за извършване на одита), както и свободно да докладват, в рамките на закона, резултатите от своята дейност.

Поради факта, че гаранциите за независимост на БОИ и техните органи създават широки правомощия и власт, налага се и другата тенденция, а именно да се търсят подходящи балансиращи механизми, които да поставят външния одит изцяло на професионална основа и да предотвратяват превратното упражняване на тези правомощия. Тази тенденция се отразява в законодателството чрез:

- въвеждането на изисквания за професионален ценз и образование;
- Създаване на механизми за контрол от страна на Парламента;
- вземане на решения и обсъждане на резултатите от одитната дейност на различни нива в рамките на институцията;
- създаване на стандарти за публичност и откритост на институцията;

Прегледът на различните практики сочи наличието на две **тенденции**. От една страна, наблюдава се равностойно представяне на различните модели в държавите, които са обхванати в проучването, без да може да се открие превес в полза на институции с едноличен орган или такива с колегиална форма на управление. От друга страна, при въвеждането на самите модели, се прилагат механизми, които комбинират белези на органи от едноличен тип с такива, които вземат решенията си на колегиална основа. Както беше отбелязано по-горе, тази тенденция се проявява в две насоки. Там, където има едноличен орган, правомощията му да се “споделят” с други органи (например чрез създаването на консултативни съвети или други помощни органи). От друга страна, при колегиалните органи се наблюдава стремеж към опростяване и оптимизиране на процедурите за упражняване на одитните правомощия с цел облекчаване на оперативната работа. По този начин, се тушират основните недостатъци на двата основни типа органи – твърде много власт и правомощия (при едноличните) и сложност и продължителност на процеса на вземане на решения (при колегиалните).

Предвид гореизложеното, в заключение може да се обобщи, че добрата практика в областта на правната регламентация на външния одит е съществуването на **независима и професионална институция**, което може да се постигне чрез ползване на опита от различните държави и съчетаване на белезите на различните модели, при отчитане на установените предимства и недостатъци.

КАРТА НА ВЪРХОВНИТЕ ОДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

Обобщение на резултатите от сравнителния анализ

№	Държава	Вид на органа	Главен одитор	претес-денция	мандат	Заместник-председател	членове	мандат
1.	Австрия	едноличен	да	✓	12 години	-	-	-
2.	Белгия	Колегиален със съдебни функции		✓	6 години с възможност да бъдат преизбирани	-	12 члена	6 години
3.	Великобритания	едноличен	да		Няма ограничение	-	-	-
4.	Германия	колегиален		✓	12 години, без право на втори мандат	✓	63 члена, вкл. председател и зам. председател	12 години
5.	Дания	едноличен	да		Няма ограничение, до навършване на пенсионна възраст.	-	-	-
6.	Естония	едноличен	да		5 години			
7.	Ирландия	едноличен	да		Няма ограничение, до навършване на пенсионна възраст.	-	-	-
8.	Латвия	колегиален		✓	4 години с възможност за преизбиране	-	6 члена	4 години
9.	Литва	едноличен	да		5 години с възможност за преизбиране	✓	-	-

10.	Люксембург	колегиален		✓	6 години с възможност за преизбиране	✓	3 члена	6 години
11.	Малта	едноличен	да		5 години	✓	-	-
12.	Нигерия	колегиален		✓	Няма ограничение, до навършване на пенсионна възраст.	двама	3 члена	До навършване на 70 години
13.	Полша	колегиален		✓	6 години	✓	14 члена	3 години
14.	Португалия	Колегиален със съдебни функции		✓	4 години		16 члена	
15.	Румъния	колегиален		✓	9 години, изрично е забранено преизбиране	✓	18 члена	9 години
16.	Словакия	едноличен		✓	7 години с възможност за втори мандат	✓	-	7 години с възможност за втори мандат
17.	Словения	колегиален		✓	9 години с възможност за преизбиране	двама	-	9 години
18.	Унгария	едноличен	да		12 години с възможност за преизбиране	✓	-	-
19.	Франция	Колегиален със съдебни функции		✓	Няма ограничение, до навършване на пенсионна възраст.		7 президенти на камари.	До живот. Пенсиониране на 68.
20.	Чехия	колегиален		✓	9 години	✓	15 члена	9 години
21.	Швеция	Едноличен с трима главни одитори	Да, трима		7 години		Има брод с 11 директори и 11 заместници.	7 години

22.	Европейска Сметна палата	колегиален		✓	3 години	-	по един член от всяка държава от ЕС	6 години
-----	-----------------------------	------------	--	---	----------	---	---	----------

Австрия	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> • Конституцията (Bundesverfassungsgesetz) • Закон за Сметната палата (Rechnungshofgesetz)
2. Източници	http://www.rechnungshof.gv.at/
3. Вид на върховната одитна институция	Едноличен орган, без съдебни функции Оригинално наименование - RECHNUNGSHOF
4. Конституционна уредба	Глава 6 от Конституцията (чл. 121-128)
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата се ръководи от председател.
5.2 Председател	Президентът/председателят на Сметната палата се избира от Парламента по предложение на отговорната парламентарна комисия. В негово отсъствие постът му се заема от длъжностното лице с най-дълъг служебен стаж. Имало е пост на заместник – председател, който е премахнат с промени в Конституцията от 1995 г.
A. Продължителност на мандата	12 години
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	
C. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> • Не трябва да е работил в публична организация • През последните 4 години да не е бил член на федералното правителство или регионалните правителства • Нито един служител на Сметната палата не може да участва в управлението и администрацията на предприятия, подлежащи на контрол от страна на Сметната палата.
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Може да бъде отстранен по решение на Парламента с обикновено мнозинство, без да се посочват мотиви за освобождаването му или с решение на Конституционния съд.
F. Правомощия на председателя	<ul style="list-style-type: none"> • Носи отговорност, приравнена с тази на членовете на правителството. • Има право да участва в преговорите за докладите на Сметната палата. • Има право да участва в обсъждането на бюджета от пленума на Националния съвет и при обсъждането му в компетентните комисии и подкомисии • Назначава всички служители в институцията.

	Работата и ефективността на Сметната палата зависи от председателя, той е отговорен за взетите решения.
Г. Възможност за преизбиране	Няма право на втори мандат.
5.2. Членове	Няма членове. Помощните органи и служители се назначават от президента/председателя на Сметната палата.
А. Продължителност на мандата	
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	
С. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> Нито един служител на Сметната палата не може да участва в управлението и администрацията на предприятия, подлежащи на контрол от страна на Сметната палата Не могат да получават доходи от участие в други предприятия с нестопанска цел
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	
Ф. Правомощия на членовете	
Г. Възможност за преизбиране	
6. Компетентност	
6.1. Функции на палата	<p>Извършва одит на отчета, финансов одит, одит на изпълнението и специфични (специални одити).</p> <p>СП има широки правомощия като може да одитира всички стопански операции на Федералното правителство, както и местните общности с население над 20 000 души.</p> <p>Сметната палата е разделена в 5 секции и 35 специализирани отдела с различни сфери на услугите. Сметната палата е независима по отношение на федералното правителство и регионалните правителства.</p>
6.2. Вземане на решения	<ul style="list-style-type: none"> Сметната палата изготвя доклад за своята дейност, който представя на парламента през предходната година, не по-късно от 31 декември на всяка година . Сметната палата може по всяко време да докладва по индивидуални задачи, възложени от парламента. Всеки доклад изготвен за парламента може да бъде предоставен и пред федералния канцлер, при поискване. Докладите на Сметната палата трябва да бъдат публикувани след представянето им пред Националния съвет. Към Националния съвет се създава Постоянна комисия за

	изслушване на докладите на Сметната палата. Ръководещ е принципът на пропорционално представителство.
6.3. Разглеждане на одитни доклади	Особена процедура за съставяне на доклад от финансовия одит на бюджета – извършва се на годишна база, като се ползва информацията от компютърната система на Министерството на финансите. Проверява се верността на цифрите в отчета, представя се за становище на МФ и след това се докладва пред Парламента.
7. Други особености	

Белгия	
1. Правна уредба	Конституция, Закон за Сметната палата
2. Източници	http://www.juradmin.eu http://www.servat.unibe.ch http://www.ccrek.be
3. Вид на върховната одитна институция	Колегиален орган със съдебни функции
4. Конституционна уредба	Статутът и правомощията на Сметната палата са уредени в Конституцията на Белгия, глава 5, член 180
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата в Белгия е разделена на две камари: холандско-говоряща и френско - говоряща. Всяка камара се състои от председател, четирима съветници и един секретар. Освен това, двете камари образуват Общо събрание. Това е органът, който взема основните решения. Секретарите на двете камари присъстват на заседанията на камарите и на Общото събрание, но нямат право да гласуват. Секретарите отговарят и за административната работа в институцията
5.2. Председател	По-старшият от двамата председатели се определя като старши председател, а по-старшият от двамата секретари – като главен секретар.
A. Продължителност на мандата	Шест години
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Кандидатите за председателя трябва да са навършили 30 години
C. Несъвместимости	С оглед безпристрастната и независима работа на членовете на Сметната палата, законодателят в Белгия е съставил списък с дейности, забранени или несъвместими с функциите им.
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Освобождава се от Камарата на представителите в Парламента.
F. Правомощия на председателя	Сметната палата се ползва с висока степен на независимост и “инквизиторски правомощия” при изпълнението на своите задачи. Отговаря и за актуализацията, поддръжката и предоставянето /под формата на компютъризирани файлове/ документацията относно практиката на Държавния съвет.

С. Възможност за преизбиране	Могат да бъдат преизбирани. Няма данни за ограничения в броя на мандатите.
5.2. Членове	12 члена, организирани в две Камари. Тази специфика на Белгийската Сметна палата произтича от федералната структура на самата държава. Поради това някои от въпросите от компетентността на двете камари зависят от това кой от регионите на Белгия се засяга.
А. Продължителност на мандата	12 члена, всичките се назначават от Камарата на представителите в Парламента, за срок от 6 години.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Има изискване за възраст – членовете трябва да са поне на 30 години, а секретарите на камарите – на не по-малко от 25 години.
С. Несъвместимости	Членовете не могат да са били министри при първото им назначаване.
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	Могат да бъдат освободени само от Камарата на представителите
Г. Правомощия на членовете	Участват в колегиалния орган, вземат решения.
С. Възможност за преизбиране	Могат да бъдат преизбирани, няма данни за ограничения в броя на мандатите.
6. Компетентност	
6.1. Функции на палатата	СП на Белгия извършва финансов одит, одит за законосъобразност, както и мониторинг върху изразходването на публични средства от федералната общност, регионалните и местни власти. Сметната палата на Белгия изготвя годишен доклад за дейността си, който представя пред Парламента. Има и съдебни функции по отношение финансовата отчетност.
6.2. Вземане на решения	СП работи като колегиален орган. Заседава веднъж седмично в състав Общо събрание. Всяка от камарите също заседава веднъж седмично. Извънредни заседания се свикват по искане на поне двама члена. Старшият председател също може да свиква извънредно заседание. Гласуват с абсолютно мнозинство. При равен брой гласове – решаващ е гласът на председателстващия член.
6.3. Разглеждане на одитни доклади	Всички доклади се преглеждат от поне двама членове, посочени от председателя. Ако докладите са от по-голямо значение или с по-голяма трудност, се докладват на съответната камара. Камарата се произнася по доклада, или ако е изключително важно, го представя пред Общото събрание (например ако касае синхронизиране на практиката или попада в компетентността на самото събрание.) Правомощията и правилата за работа на Общото събрание, камарите, председателите и секретарите се уреждат във вътрешен акт.
7. Други особености	

1	Заплатите и пенсиите на членовете на Сметната палата са законово определени.
2	Бюджетът се приема и изпълнява без намесата на изпълнителната власт. Одобрява се от Камарата на представителите.

Великобритания	
National Audit Office	
1. Правна уредба	The National Audit Act 1983, Government Resources and Accounts Act 2000
2. Източници	http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1983/pdf/ukpga_19830044_en.pdf http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Legislation&title=Government+Resources+and+Accounts+Act+2000&searchEnacted=0&extentMatchOnly=0&confersPower=0&blanketAmendment=0&sortAlpha=0&TYPE=QS&PageNumber=1&NavFrom=0&parentActiveTextDocId=474771&ActiveTextDocId=474771&filesize=121500 http://www.intosaiitaudit.org/mandates/writeups/uk.htm
3. Вид на върховната одитна институция	Едноличен орган без съдебни функции Оригинално наименование – National Audit Office Comptroller and Auditor General
4. Конституционна уредба	
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Главен одитор
5.2 Председател	Главен одитор
А. Продължителност на мандата	Няма ограничения в продължителността на мандата. Обмисля се законодателство, което да ограничи мандата до 10 години.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначаване се от Кралицата по предложение на Долната камара в Парламента - Камарата на общините. Самото предложение се представя от министър-председателя и се съгласува с председателя на парламентарната комисия по публични финанси (Public account committee). Председателят на тази комисия, по традиция, е представител на опозицията.
С. Несъвместимости	
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	Освобождава се от Кралицата по предложение и на двете камари в парламента.

F. Правомощия на председателя	Според статута на поста си той е служител на Долната камара на Парламента Има задължителни правомощия да проверява и заверява отчетите на правителството и отделните министерство и да докладва на парламента. Има право да извършва одити на изпълнението. Главният одитор изготвя годишен доклад за дейността си и го представя пред парламента, въпреки че това не фигурира като законово изискване.
G. Възможност за преизбиране	Не се преизбира, тъй като срокът на мандата не е ограничен.
5.2. Членове	Няма членове на колегиален орган, но има Висше управително тяло, което приема общата политика на институцията и разглежда изпълнението на функциите, съпоставени с целите. Това управително тяло се председателства от Главният одитор, в него участва негов заместник и други старши служители.
A. Продължителност на мандата	
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на членовете	
G. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палата	Извършва финансов одит и одит на изпълнението.
6.2. Вземане на решения	Няма данни
6.3. Разглеждане на одитните доклади	Към Главният одитор има Одитен комитет (комисия), която се състои от външни за институцията лица. Самата палата е организирана в седем отделения, всяко оглавявано от Помощник главен одитор.
7. Други особености	
Има право да провежда одити срещу такса. Бюджетът се определя от Парламента, но освен това, службата има право да генерира свои приходи от дейността си.	

Германия	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> • Конституцията (Grundgesetz) • Закон за Федералната Сметна палата (Gesetz über den Bundesrechnungshof)
2. Източници	http://www.bundesrechnungshof.de/
3. Вид на върховната одитна институция	Колегиален орган без съдебни функции Оригинално наименование – Bundesrechnungshof
4. Конституционна уредба	Чл.114 ал.2 изп.1 от Конституцията (Art. 114 Abs. 2 Satz 1 und 2 Grundgesetz)
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Германската Сметна палата се състои от 63 члена, които включват: Председател; Заместник – председател; 9 старши одитни директори; 52 одитни директори.
5.2 Председател	Президент и вицепрезидент. Те се избират от Бундестага и Федералния съвет, без обсъждане, по препоръка на правителството. Избират се с мнозинство при тайно гласуване. Избраните се назначават от федералния президент. Той назначава по предложение на президента/председателя на Сметната палата другите членове на Сметната палата.
A. Продължителност на мандата	Мандатът им е 12 години или до навършване на години за пенсия – 65, което от двете условия настъпи по-рано.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	<ul style="list-style-type: none"> • професионален опит • необходимата квалификация за заемането на съдебни длъжности;
C. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> • председателя и членовете имат съдийска независимост и статут на съдии.
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Не могат да бъдат освободени и се подчиняват само на закона.
F. Правомощия на председателя	<ul style="list-style-type: none"> • притежава съдебна независимост • ръководи управлението на Сметната палата

	<ul style="list-style-type: none"> • упражнява служебен надзор • преди началото на финансовата година, в съгласие с Постоянния съвет на Големия сенат, президентът/председателят разпределя задачите на отделните дирекции • определя, след консултация с вицепрезидента, в кой отдел да участват през следващата финансова година • съветва парламента по въпроса за ефективността и структура на публичната администрация.
Г. Възможност за преизбиране	Няма право на втори мандат
5.2 Членове	Има 63 члена, включително председател и заместник-председател. Назначават се от федералния президент по предложение на президента/председателя на Сметната палата.
А. Продължителност на мандата	12 години
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	<ul style="list-style-type: none"> • най-малко 1/3 от членовете трябва да имат необходимата квалификация за заемането на съдебни длъжности, т.е. да са юристи. • подходящ брой членове трябва да имат икономическа или техническа подготовка
С. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> • не могат да се заемат със случая членове, за които има съмнения в тяхната безпристрастност. За наличието на тези предпоставки се произнася Камарата, към която принадлежи съответният член.
Д. Иммунитет	Няма информация
Е. Основания за освобождаване	Няма информация
Ф. Правомощия на членовете	<ul style="list-style-type: none"> • притежават съдебна независимост • имат голяма оперативна самостоятелност без подходът за извършване на одит да е изцяло е уеднаквен и централно определен
Г. Възможност за преизбиране	Няма информация
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>Федералната сметна палата(ФСП) се състои от девет дирекции за одит и 52 отдела за одит. Административните функции на управление се осъществяват от дирекция към президента на палатата. Одитните дирекции се ръководят от главни одитни директори и включват няколко одитни отдела. Във всяка одитна дирекция има отдели за управление и за подпомагане на одитната дейност. Одитните отдели се ръководят от директори, които са членове на ФСП. Федералната сметна палата има 9 териториални служби.</p> <p>Има право да извършва финансов одит, одит за законосъобразност и одит</p>

	на изпълнението. Има широки правомощия – освен цялата финансова система на Федералното правителство, може да одитира и частни компании, в които правителството има дялове или такива, които получават субсидии.
6.2. Вземане на решения	Решения могат да взимат президентът, колегиите, изпитните групи, Камарата и Голямата Камара. В повечето случаи се взимат от Втората колегия (Zweierkollegium), в някои случаи към тях се присъединяват президента или заместник- президента (Dreierkollegium). Решенията на Втората и Третата колегия се взимат само с единодушие. Голямата камара на Сметната палата се произнася с решение по административни въпроси и особено важни въпроси, като решенията се взимат с мнозинство. Голямата Камара приема Правилник за дейността на Сметната палата.
6.3. Разглеждане на одитните доклади	Окончателният одитен доклад се приема от съответната колегия, която се състои от старши одитния директор и одитния директор в съответното отделение. Към тях могат да се присъединят, при необходимост, президентът и вицепрезидентът на Федералната Сметна палата.
7. Други особености	
1. Поради Федералната структура на Германия, Ландовете също имат местни Сметни палата, които одитират местното правителство.	

Дания	
1. Правна уредба	Конституция, Закон за генералния одитор /The Auditor General's Act/
2. Източници	http://www.intosaiitaudit.org
3. Вид на върховната одитна институция	Едноличен орган Оригинално наименование - RIGSREVISIONEN
4. Конституционна уредба	Правомощията на Сметната палата в Дания са уредени в глава 47 от Конституцията
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Едноличен орган.
5.2 Председател	Сметната палата се конституира като едноличен орган, начело на който стои Генерален (главен) одитор.
A. Продължителност на мандата	Няма определен мандат, но не може да заема длъжността, ако е навършил възраст за пенсиониране (70 години).
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Процедурата за назначаване и освобождаване на Генералния одитор се извършва от Комисия за публични финанси към Парламента до Председателя на Парламента, който след консултация със заместник-председателя представят тази номинация на Комисията по постоянния ред към Парламента. Ако след преговори със заместник-председателя кандидатурата не може да бъде одобрена от председателя на Парламента, председателят уведомява за това Комитета за публични финанси, който представя нова кандидатура.
C. Несъвместимости	Позицията на Генерален одитор е несъвместима с тази на член в Парламента.
D. Имунитет	Няма данни.
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на председателя	Генералният одитор (ръководител на институцията) е независим при изпълнение на своите задължения. В ежедневната си работа е отговорен за законосъобразното и максимално ефективно функциониране на Сметната палата. Главният одитор дава увереност, че отчетите за изпълнение на бюджета са верни и транзакциите, отразени в тях съответстват на бюджетната рамка, действащото законодателство и вътрешни актове. Генералният одитор има право да изисква всякаква информация и достъп до документи, които смята, че са относими при изпълнение на неговите задължения. Генералният одитор има достъп до счетоводните отчети на местната

	<p>власт, ако разходите се възстановяват от държавата. По принцип в обхвата на правомощия не попада одит на местната власт. Особено правомощие на Главният одитор е да съветва министерствата при създаването на организация за счетоводна отчетност и вътрешен счетоводен контрол.</p>
С. Възможност за преизбиране	
5.2. Членове	Няма членове.
А. Продължителност на мандата	
В. Основания за назначаване професионални изисквания	
С. Несъвместимости	
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	
Ф. Правомощия на членовете	
Г. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>Извършва финансов одит, одит на грантове, одит на изпълнението и контрол на сметките (наречен Appropriation control).</p> <p>Основната задача на Сметната палата е да одитира централното правителство и да проверява дали бюджетните средства се управляват в съответствие с намерения и изискванията на парламента. Компетентността на Сметната палата обхваща:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Федералното правителство; - Банките, чийто капитал е част от федералния, както и органи финансирани от правителството. - Компании, притежавани или контролирани от федерални, провинциални и местни правителства и други структури, притежавани или контролирани от тези правителства. <p>Местната власт не попада в обхвата на компетентност на СП. Обикновено местните власти се одитират от сертифицирани публични одитори или звена за вътрешен одит.</p> <p>Сметната палата на Дания не одитира Кралицата, Парламента и Националната банка. Генералният одитор има достъп до счетоводните отчети на местната власт, ако разходите се възстановяват от държавата. Сметната палата има правомощия върху държавни агенции, предоставящи обществени услуги, дори ако те са частно финансирани и управлявани, както и върху регулаторни органи (например в сферата на приватизация, околна среда, контрол на замърсяването, телекомуникациите и т.н.)</p>

	Сметната палата не разполага с правомощия да налага санкции.
6.2. Вземане на решения	Решенията се вземат еднолично от генералният одитор. Няма данни да има съвещателен или друг помощен колегиален орган.
6.3. Разглеждане на одитни доклади	Резултатите от финансов одит се докладва обобщено, чрез включването им в специален доклад и се обсъждат на годишна среща с ръководството на различните министерство.

7. Други особености

Към Парламента съществува постоянно действаща комисия – Комисия на публичните счетоводители. Тя е конституционен орган и се състои от шест члена. Нейният състав не се влияе от изборите за членове на парламента.

В правомощията на комисията е да ревизира отчетите на централното правителство и да проверява дали са в съответствие със законите, другите нормативни актове и бюджета. За целта тази комисия ползва докладите на Главният одитор и въз основа на това представя доклади пред парламента. Отправя препоръки и правителството е длъжно да отговори на тези препоръки.

Само тази комисия може да възлага различни въпроси за проверка и анализ на СП.

Естония	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> Конституция (Constitution Chapter XI - THE STATE AUDIT OFFICE) Закон за Сметната палата (National Audit Office Act)
2. Източници	<ul style="list-style-type: none"> http://www.riigikontroll.ee/?lang=en
3. Вид на върховната одитна институция	Сметната палата е едноличен и независим орган, осъществяващ икономически контрол. Без съдебни функции. Оригинално наименование - RIIGIKONTROLL
4. Конституционна уредба	<ul style="list-style-type: none"> Статут на органа. Сфери на одит. Главен одитор: начин на избиране и мандат; основни правомощия; имунитет.
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата се състои от Главен одитор, Съветник на Сметната палата, Директор на сметната палата.
5.2. Председател	Главен одитор
A. Продължителност на мандата	Главният одитор се назначава от Парламента по предложение на Президента за период от 5 години.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Кандидатът за Главен одитор трябва да премине „проверка за сигурност“. Той трябва да: <ul style="list-style-type: none"> Бъде гражданин на Естония с юридическа правоспособност, с висок морал, владеещ официалния език на Естония и чиято възраст към момента на избора не надвишава 65 години; Да е завършил висше образование и да е запознат с принципите на публичната администрация и икономика;
C. Несъвместимости	<p>Докато изпълнява длъжността си Главният одитор не може:</p> <ul style="list-style-type: none"> да бъде ръководител на държавен или местен правителствен офис; да бъде член на местна правителствена структура; да участва в дейност на политическа партия; да бъде член на управителен или контролен орган в търговско дружество; да участва в търговско предприятие; <p>Позволено му е да упражнява проучвателна и преподавателска дейност, ако не пречи на изпълняваната от него длъжност.</p>
D. Имунитет	Наказателна отговорност за Главния одитор може да възникне само по предложение на Съветника по правните въпроси и със съгласието на мнозинство от членовете на Парламента.

Е. Основания за освобождаване	<p>Правомощията на Главния одитор се прекратяват:</p> <ul style="list-style-type: none"> • с изтичането на 5 годишния период; • с подаване на оставката; • от деня на влизане в сила на присъдата на Върховния съд, с която се лишава от право да изпълнява функциите си за повече от 6 последователни месеца; • от датата на влизане в сила на присъда за извършено престъпление с международен характер; • от датата на влизане в сила на присъда, предвиждаща лишаване от свобода за престъпление, извършено по небрежност; • при неговата смърт;
Ф. Правомощия на председателя	<p>Главният одитор ръководи Сметната палата, като на него са предоставени същите правомощия, каквито са предоставени на министър при ръководството на определено ведомство:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Определя броя, имената и сферата на действие и организацията на Одитните отдели и служби в Сметната палата; одобрява статутите на Одитните отдели служби и създава постоянни длъжности за лицата, извършващи одит извън Сметната палата; • Създава процедурните правила на Сметната палата, принципите на дейност и други правила, необходими за дейността ѝ; • Назначава и освобождава служителите в Сметната палата; • Посочва един от главните одитори за Заместник главен одитор; • Осигурява навременната подготовка и предаване на проекта за бюджет и годишния доклад според правилата на закона; • Представява или упълномощава друг да представява Сметната палата пред трети лица; • Може да участва в сесиите на Правителството с правото да говори;
Г. Възможност за преизбиране	Има възможност за преизбиране.
5.3. Ръководител на одитния отдел	<p>Той ръководи Одитния отдел в Сметната палата и се назначава от Главния одитор за неопределено време.</p> <p>Правомощия:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ръководи одитния отдел; • Определя служителите, които да извършват одитите в съответствие с годишния одитен план на Сметната палата; • Осигурява извършването на одитите в съответствие с законодателството; • Подписва одитните доклади; • Представява Сметната палата в случаите, определени от Главния одитор;

	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява и други задължения, произтичащи от закон или от заповед на Главния одитор;
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>Сметната палата одитира управлението на публичните сметки и държавното имущество и изпълнява функциите, там където има бюджетни средства. Одитира администрацията на Парламента, на Президента, съдилищата, Националната банка на Естония, министерства и други централни ведомства, органите на местно самоуправление, публични дружества, лица, получили средства от бюджета, държавно гарантирани заеми и др. От обхвата на правомощия са изключени политическите партии.</p> <p>Одитите се извършват в съответствие с годишния одитен план на Сметната палата.</p> <p>Извършва финансов одит и одит на изпълнението.</p>
6.2. Вземане на решения	
6.3. Разглеждане на одитните доклади	<p>Одитните доклади се подписват и проверяват от Ръководителя на Одитния отдел, а в определените от годишния план случаи, проверката се извършва от Главния одитор.</p> <p>Преди подписването одитните доклади се представят за становище пред съответния министър, община, длъжностно лице или друг орган, който има отношение на доклада, който следва да представят писмено становище по докладите.</p>
7. Други особености	

Ирландия	
1. Правна уредба	<p>Закон за Главния одитор от 1923</p> <p>Изменения в Закона за Главния одитор от 1993</p> <p>Comptroller and Auditor General and Committees of the Houses of the Oireachtas (Special Provisions) Act, 1998</p>
2. Източници	<p>http://www.audgen.gov.ie/viewdoc.asp?fn=/documents/about/organisation/21022c6.htm</p> <p>http://www.irishstatutebook.ie/1998/en/act/pub/0047/print.html</p>
3. Вид на върховната одитна институция	<p>Едноличен орган без съдебни функции</p> <p>Оригинално наименование - Office of the Comptroller and Auditor General</p>
4. Конституционна уредба	В Конституцията от 1937 г. е предвидено, че има пост Главен одитор, който докладва пред Долната камара на Парламента и упражнява контрол от името на държавата върху отчетите на бюджета.
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Едноличен орган – Главен (Генерален) одитор.
5.2. Председател	Генерален одитор
А. Продължителност на мандата	Няма определен срок на мандата. Има ограничения да заема поста след навършване на възраст за пенсиониране (65 години).
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначава се от президента по предложение на камарата на представителите.
С. Несъвместимости	<p>Председателят (Главният одитор) не може:</p> <ul style="list-style-type: none"> да е член на парламента (народен представител); да заема друга платена длъжност

D. Имунитет	Няма данни.
E. Основания за освобождаване	Генералният одитор може да бъде освободен поради непристойно поведение или неспособност да изпълнява задълженията си. Освобождава се по решение, прието и от двете камари на Парламента.
F. Правомощия на председателя	Има две основни правомощия: <ul style="list-style-type: none"> • дава становище дали отпускането на средства от Централния фонд съответства на целите, одобрени от Парламента.; • проверява отчетите на правителството относно вярност и законосъобразност и докладва на Парламента за резултатите от одитите, както и да оценката на изпълнението на функциите (value for money audit). <p>Следи дали публичните дела се изпълняват правилно. Има пълна оперативна самостоятелност по въпроса какви одити да се извършат, какви въпроси и обекти да се проверят.</p> <p>Има право да получава информация; да провежда разследвания, които смята за необходими. Отговаря за правилния мениджмънт.</p> <p>Специално правомощие да придобива информация под клетва 1998 за специфични разследвания относно администрацията на депозитните лихви.</p> <p>Право да наема външни одитори, когато това се налага.</p> <p>Не е държавен служител, за разлика от всички останали, работещи в институцията.</p>
G. Възможност за преизбиране	
5.2 Членове	
A. Продължителност на мандата	
B. Основания за назначаване — професионални изисквания	
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на членовете	
G. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на	Правомощията обхващат министерствата, централните и местни органи,

палатата	<p>които получават субсидии от държавата, фондове с над 50% държавно участие.</p> <p>Извършва финансов одит и одит на изпълнението.</p>
6.2. Вземане на решения	<p>Одитите се извършват по решение на Главния одитор. Парламентът може да отправи искане за възлагане на одит, но Главният одитор е този, който решава какви одити да се извършат.</p> <p>Министърът на финансите също може да отправи искане за проверка при съмнение за претърпiani материални загуби в някое ведомство, за които е първоначално е трябвало съгласието на МФ, но такова съгласие не е получено.</p>
6.3. Разглеждане на одитните доклади	<p>Главният одитор изготвя годишен доклад. Докладва пред парламента.</p> <p>Главният одитор присъства на срещите на парламентарната комисия по публични финанси (The Committee of Public Accounts).</p> <p>Комисията може да представи пред парламента отчетите, които са проверявани от Главния одитор.</p> <p>Комисията преглежда и други доклади на одитора.</p>
<p>7. Други особености:</p> <p>Разрешава отпускането на средства от Министерството на финансите за цели, разрешени от закона.</p> <p>Службата предлага консултации на организациите, за да подобрят практиките си. Самата одитна служба наема независими одитори да инспектират нейната дейност.</p>	

Латвия	
Сметна палата/State Audit Office	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> • Конституция(Chapter VII The State Audit Office) • Закон за Сметната палата (Law on the State Audit Office)
2. Източници	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.lrvk.gov.lv/index.php?id=1778 • http://www.lrvk.gov.lv/index.php?id=1779
3. Вил на върховната одитна институция	Сметната палата е независима колегиална институция. Оригинално наименование – Valsts Kontrole
4. Конституционна уредба	<ul style="list-style-type: none"> • Статут на институцията • Начин на определяне на главните одитори
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата се състои от: <ul style="list-style-type: none"> • Главен одитор • Съвет
5.2. Председател	Главен одитор
А. Продължителност на мандата	Главният одитор се избира от Парламента за срок от 4 години. Кандидатите за поста се номинират от депутатите в Парламента.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Избира се в съответствие с процедурите за определяне и одобрение на членовете на Конституционния съд, но за определен период от време, като може да бъде отстранен само по решение на съда. Всеки гражданин на Латвия, който има висше юридическо образование, стаж по специалността не по-малко от 10 години или научна или образователна дейност в областта на правото като проучвания или образователни мероприятия от по-висока степен, може да бъде одобрен за съдия в Конституционния съд.
С. Несъвместимости	
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	Освобождава се преди изтичането на мандата само от Парламента в случай, че бъде осъден с влязла в сила присъда за извършено престъпление.
Ф. Правомощия на председателя	<ul style="list-style-type: none"> • Представява Сметната палата. • Организира работата на Сметната палата. • Участва в качеството на съветник на срещите на Министерския съвет. • Председател е на Съвета на Сметната палата. • Той е лицето, което изпълнява бюджета на Сметната палата. • Подписва решенията на Съвета.

	<ul style="list-style-type: none"> • Упълномощава за всеки отделен случай служител, който ще представлява Сметната палата. • Назначава служителите в Сметната палата. • Препоръчва за одобрение от Парламента, кандидатите за членове на Съвета. • Определя директорите на отдели и ръководителите на сектори в Сметната палата. • Определя стандартите за извършване на одитите в съответствие с международните стандарти, методологията и изискванията за проверка на извършените одити, които са възприети от Република Латвия. • Отговорен е за изграждането на системи за вътрешен контрол и системи за вътрешен одит. • Представя доклади пред Министерския съвет и Парламента. • Разглежда въпроси, отнасящи се до нарушение на административни правила.
Г. Възможност за преизбиране	<p>Главният одитор не може да бъде избран за тази длъжност повече от два поредни пъти.</p>
5.3 Съвет	<p>Състои се от Главния одитор, който е Председател и шестима членове. Правомощия:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одобрява закони и други инструменти за осъществяване на дейността на Сметната палата; • Одобрява годишния одитен план и плана за стратегическо развитие; • Разпределя одитите между отделите; • Решава въпроси, предложени от членовете на Съвета и директорите на одитните отдели; • Взима решения по искания, предоставени от Конституционния съд; • Одобрява мненията, които се представят ежегодно на Парламента, отнасящи се до доклада на Менистъра на финансите, относно държавния бюджет от изминалата финансова година; • Взима решения, отнасящи се до жалби, подадени срещу Одитни отдели във връзка с нарушени права и законни интереси при извършване на одитите; • Разглежда и взима решения във връзка с разногласие при взимането на решение за одобрение на одитен доклад в даден Одитен отдел; • Одобрява бюджета, искан от Сметната палата; • Одобрява структурата, персонала, изискванията за определяне на възнагражденията в Сметната палата;

	<ul style="list-style-type: none"> Определя структурата на Канцеларията;
5.3. Членове на Съвета	Съветът се състои от шест члена
A. Продължителност на мандата	Членовете се избират по предложение на Главния одитор, след одобрение от Парламента за период от 4 години.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	<p>Членовете трябва да са:</p> <ul style="list-style-type: none"> Граждани на Латвия; Да говорят официалния език; Да имат висше образование и работата и професионалният им опит в последните 5 години да е подходящ с извършваните от Сметната палата дейности;
C. Несъвместимости	<p>Членовете не трябва да са:</p> <ul style="list-style-type: none"> Достигнали възраст за пенсиониране според законодателството; Били членове на Кабинета през последните три години; Били ръководители на офиси на политически партии през последните три години; Били обвинявани в извършването на международно престъпление; Извършили международно престъпление, но са били освободени след изтърпяване на наказанието, амнистирани или помилвани; Били част от разузнавателни или контра-разузнавателни служби на Латвия или на друга държава; Били членове на организации, забранени със закон, решение на Висшия съвет или съдебно решение след постановяване на забраната;
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Членовете се освобождават от длъжност преди изтичането на мандата само от Парламента въз основа на съдебно решение от криминален характер.
F. Правомощия на членовете	
G. Възможност за преизбиране	Членовете не могат да бъдат преизбирани на тази длъжност повече от два последователни пъти.
6. Компетентности	
6.1. Функции на палата	В обхвата на правомощия попадат всички централни органи, държавни институции, държавни дружества и такива, в които държавата притежава част от капитала, органи на местно самоуправление, други органи и лица, които получават средства от бюджета, ползват ресурси от държавата или от местните органи, изпълняват обществени поръчки. Извърша финансов одит и одит на изпълнението. Заверява финансовите отчети на министерствата и органите на централната власт.
6.2. Вземане на	Одитите се разпределят по отдели според годишния програма, приета от

решения	Съвета
6.3. разглеждане на одитни доклади	<p>При приключване на одита, се изпраща доклад до одитирания обект и се дава срок за представяне на становище. Директорът на одитното отделение е отговорен за приключването на одита и изготвяне на одитно становище. Препоръките се отправят от институцията и определя срок за изпълнението им.</p> <p>Решенията, с които се одобряват одитните доклади се взимат с единодушие от директора на съответния одитен отдел и ръководителя на сектора, отговорен за конкретния доклад.</p> <p>За резултатите от одита на изпълнението СП изготвя отделен доклад (обобщен), който представя пред Парламента.</p>
7. Други особености	

Литва	
Държавен контрол / STATE CONTROL	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> Конституция (Constitution – CHAPTER XII STATE CONTROL) Закон за Държавния Контрол (LAW ON THE STATE CONTROL)
2. Източници	<ul style="list-style-type: none"> http://www.vkontrole.lt/en/regulatory_constitution.shtml http://www.vkontrole.lt/en/regulatory_law.shtml http://www.vkontrole.lt/en/regulatory_requirements.shtml
3. Вид на върховната одитна институция	Едноличен орган Оригинално наименование – Valstybes Kontrole
4. Конституционна уредба	В Конституцията на Литва е уреден начинът на избиране и продължителността на мандата на Държавния контролор (Главен одитор).
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Държавният контрол е еднолична върховна одитна институция, който се ръководи от Главен одитор.
5.2. Председател	
A. Продължителност на мандата	Главният одитор се определя от Парламента по препоръка на Президента за период от 5 години.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Всеки гражданин на Литва, който има безупречна репутация, до 65 годишна възраст, имащ висше образование може да бъде определен за Главен одитор.
C. Несъвместимости	Главният одитор и неговият заместник следва да представят декларации относно техния доход, дохода на техните близки, а също и декларации за притежаваната собственост и декларации, удостоверяващи липсата на конфликт на интереси.
D. Имунитет	Няма данни.
E. Основания за освобождаване	<p>Главният одитор може да бъде освободен при възникване на следните основания:</p> <ul style="list-style-type: none"> при подаване на оставка. при изтичане на мандата. при загуба на доверие в него. поради обективна невъзможност да изпълняват задълженията поради здравословни причини. Ако бъде осъден за извършено престъпление с ефективна присъда. при навършване на 65 годишна възраст.

	<ul style="list-style-type: none"> • при загубване на Литовско гражданство.
<p>Г. Правомоция на председателя</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оглавява дейността на Държавния контрол (Сметната палата). • Представява Държавния контрол пред правителството, държавната администрация и международните организации. • Създава и одобрява структурата на Държавния контрол, броя и вида на заеманите длъжности. • В съответствие с нормативните актове назначава и освобождава работниците и служителите в Държавния контрол. • Прави предложения за назначаване и освобождаване от поста на заместник Главен одитор пред президента. • Представя пред парламента Годишния доклад на държавния контрол. • Присъства на заседанията на Парламента и представя своето мнение при разглеждане на въпроси, отнасящи се до дейността на Държавния контрол. • Прави предложения на Парламента, Президента или Правителството за промени в законодателството. • Присъства на заседанията на правителството. • Дава самостоятелна мнение по резолюциите на Правителството. В този случай той следва да информира Парламента за своето мнение най-късно до 3 работни дни от заседанието на Правителството.
Г. Възможност за преизбиране	Главният одитор не може да бъде преизбиран за тази длъжност за повече от два последователни мандата.
5.4. Заместник председател	Заместник Главен одитор
А. Продължителност на мандата	Определя се от Президента на Републиката по препоръка на Главния одитор.
В. Основания за назначаване — професионални изисквания	Всеки гражданин на Литва, който има безупречна репутация, до 65 годишна възраст, имащ висше образование може да бъде определен за Заместник-главен одитор.
С. Несъвместимости	
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	<ul style="list-style-type: none"> • при изтичане на мандата. • при загуба на доверие в него. • поради обективна невъзможност да изпълняват задълженията поради здравословни причини. • ако бъде осъден за извършено престъпление. • при навършване на 65 годишна възраст. • при загубване на Литовско гражданство.

F. Правомощия на членовете	Правомощията му се определят от Главния одитор, а при негово отсъствие, действия от негово име в съответствие с процедурите, посочени в закона.
G. Възможност за преизбиране	
5.3. Съвет	<ul style="list-style-type: none"> • Съветът е съвещателен орган, който се създава към Главния одитор, взимащ участие в основните дейности на Държавния контрол. • Съставът, броя на членовете, правомощията и начинът на работа се определят от Главния одитор.
6. Компетентност	
6.1. Функции на палатата	<p>Дейността на Държавния контрол се отчита пред Парламента.</p> <p>Правомощията му обхващат проверка на изпълнението на държавния бюджет, използването на бюджетните субсидии, използването на държавната собственост и активи, изпълнението на бюджета на Осигурителния институт и на Фонда за задължително здравно осигуряване. Проверява субсидиите на общините, предоставени им от държавата. Одитира всички лица, получили средства от ЕС.</p> <p>Извършва два вида одит – финансов и одит на изпълнението.</p> <p>Главният одитор представя пред Парламента:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Заключение по доклада на правителството по държавния дълг; • Доклад по вътрешния контрол; • Становище по държавната собственост; • Становище по проекта на бюджет за съответната година.
6.2. Вземане на решения	Директорите на отделения отговарят за пряката одитна дейност. Всяко отделение изготвя годишен план, който се одобрява от Главния одитор.
6.3. Разглеждане на одитни доклади	<p>Одитната процедура протича в самите одитни отделения.</p> <p>През 2004 г. в Парламента е създадена парламентарна комисия по одит, която разглежда и анализира одитните доклади, изготвени и представени от Държавния контрол.</p>
7. Други особености	

Люксембург	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> • Конституцията • Закон за Сметната палата
2. Източници	http://www.cour-des-comptes.lu/cour/fr/de/index.html
3. Вид на върховната одитна институция	Колективен орган, без съдебни функции Оригинално наименование – Cour des Comptes
4. Конституционна уредба	Конституцията – чл.105 – правен статут и компетентност на Сметната палата
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата се ръководи от съвет, състоящ се петима членове - председател, заместник-председател и трима съветника. Великият херцог назначава членовете на Сметната палата по предложение на Камарата на депутатите/Парламента/.
5.2. Председател	
A. Продължителност на мандата	6 години
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Да притежава висше образование
C. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> • Членовете на Сметната палата не могат да бъдат родители или роднини до трета степен включително • Не могат да изпълняват други публични задължения, или да участват пряко или косвено в бизнеса • Не могат да осъществяват дейности, които могат да бъдат в конфликт с интересите на държавата
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	<p>Мандатът може да бъде прекратен в следните хипотези:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Парламентът може да предложи на Великия херцог, да уволни някой от членовете, поради невъзможност да изпълнява функциите си. Преди да се отправи предложението към Великия херцог се изисква становище на Сметната палата. • Подаване на оставка • При смърт
F. Правомощия на председателя	<ul style="list-style-type: none"> • Ръководи администрацията на Сметната палата • Свиква и ръководи заседанията и отговаря за правилното

	<p>протичане на дебатите</p> <ul style="list-style-type: none"> Гарантира изпълнението на решенията на Сметната палата Гарантира доброто функциониране на службата и правилното управление на различните дейности Представява Сметната палата в отношенията с външния свят и особено в отношенията с Парламента, правителството, националните одитни институции, Сметната палата на Европейския съюз и други международни институции и агенции Може да делегира някои от своите задължения на заместник-председателя или на един или няколко съветника
Г. Възможност за преизбиране	Мандатът може да се подновява.
5.2. Членове	Заместник- председател и 3-ма членове.
А. Продължителност на мандата	6 години
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Да притежават висше образование
С. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> Членовете на Сметната палата не могат да бъдат родители или роднини до трета степен включително Не могат да изпълняват други публични задължения, или да участват пряко или косвено в бизнеса Не могат да осъществяват дейности, които могат да бъдат в конфликт с интересите на държавата
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	<ul style="list-style-type: none"> Парламентът може да предложи на Великия херцог, да уволни някой от членовете, поради невъзможност да изпълнява функциите си. Преди да се отправи предложението към Великия херцог се изисква становище на Сметната палата. При смърт Подаване на оставка
Ф. Правомощия на членовете	
Г. Възможност за преизбиране	Могат да бъдат преизбирани
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	Правомощията на СП обхващат финансовото управление на бюджета, администрацията и държавните служби. Може да одитира публични органи, ако те не подлежат на друг финансов контрол, както и частни дружества, ако са получили средства от бюджета.
6.2. Вземане на	Вземат решенията като колегиален орган. В случай на равенство при

решенията	гласуването на решенията, решаващ глас има председателят. Колегиалният орган приема годишната програма, годишния доклад, специални одитни доклади и становища, вътрешните актове за подготовка и изпълнение на бюджета.
6.3. Разглеждане на одитните доклади	
7. Други особености	

Малта	
Сметна палата/National Audit Office	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> • Конституция (Section 108 of the Constitution) • Закон за Главния одитор и Сметната палата (Auditor General and NAO Act 1997)
2. Източници	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.nao.gov.mt/page.aspx?id=36
3. Вид на върховната одитна институция	Сметната палата е едноличен орган, ръководен от Главния одитор, който е длъжностно лице към Парламента.
4. Конституционна уредба	<p>Главен одитор</p> <ul style="list-style-type: none"> • Статут • Начин на избиране • Мандат • Несъвместимости • Основания за освобождаване <p>Заместник Главен одитор</p>
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Главен одитор и заместник-главен одитор.
5.2. Председател	Главен одитор
A. Продължителност на мандата	Назначаване се от Президента в съответствие с резолюция, приета от Парламента с мнозинство не по малко от две-трети от членовете. Избира се за ръководител на Сметната палата за период от 5 години.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	
C. Несъвместимости	<p>През периода на назначението му Главният одитор не може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да заема друга длъжност, от която да извлича печалба или • длъжност свързана с правителството на страната или друга, свързана с осъществяването на търговска дейност.
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Главният одитор може да бъде освободен по всяко време от Президента по искане на най-малко две-трети от членовете на Парламента при доказана невъзможност да упражнява функциите си. По същата причина винаги, когато Парламентът не е в сесия освобождаването може да се извърши от Президента на негова преценка.
F. Правомощия на председателя	<ul style="list-style-type: none"> • Главният одитор определя какъв брой длъжностни лица да са част от Сметната палата, който според него е необходим за

	<p>осъществяването на дейността му. Също определя функциите и възнагражденията им.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Главният одитор и длъжностните лица в Сметната палата имат право да получат в разумни срокове всяка информация от правителствени отдели и офиси, която им е необходима за извършваната дейност. • Главният одитор има право да предизвиква претърсване и изземване на докуменстация от правителствени органи и офиси без заплащане на такси. • За целите на ефективността Главният одитор има право да определи длъжностно лице от проверяваното ведомство, което да участва в извършваната проверка.
G. Възможност за преизбиране	Главният одитор може да бъде преизбиран за длъжността само още веднъж след първия избор, за нов мандат от 5 години.
6.1. Членове	Няма членове.
A. Продължителност на мандата	
B. Основания за назначаване професионални изисквания	
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на членовете	
G. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>В обхвата на правомощията се включват органите на централната власт, както и всички органи, които получават средства</p> <p>Извършва финансов одит, одит за съответствие, одит на изпълнението.</p> <p>По искане на Комисията по публичните отчети или по искане на министъра на финансите извършва специални одити и разследвания</p>
6.2. Вземане на решения	Главният одитор извършва одитите в съответствие, по начина и с правомощията, посочени в Закона за Главния одитор и Сметната палата.
6.3. Разглеждане на одитните доклади	<p>За извършените доклади Главният одитор представя пред Парламента:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Годишни доклади за извършената от Сметната палата дейност и количеството получена информация по време на одитите; • Специални доклади, имащи особена важност

За резултатите от одита се изготвя проекта на доклад от Помощника на Главния одитор, представя се на Главния одитор и на ръководството на одитирания обект. Провежда се финално обсъждане с одитирания обект и Главния одитор, отчитат се бележките, и отново се преглежда от Главния одитор, преди публикуване.

7. Други особености

Нидерландия	
1. Правна уредба	The Government Accounts Act 2001
2. Източник	http://www.rijksacademie.nl/files/999%20pdf%20documenten/Buitenland/Government%20Accounts%20ACT%202001.pdf
3. Вид на върховната одитна институция	Колегиален орган без съдебни функции Оригинално наименование - Algemene Rekenkamer
4. Конституционна уредба	Има конституционна уредба от 1814 година. В конституцията е уреден обхвата на прамоцията на институцията.
5. Статут и структура на органа	
5.1. Структура на органа	Тричленен борд, който се състои от председател и двама члена.
5.2. Председател	Президент
А. Продължителност на мандата	До живот или навършване на пенсионна възраст, която е 70 години, когато бива пенсиониран.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначаване се по предложение на Камарата на Представителите и се одобрява с Кралски указ. .
С. Несъвместимости	Членовете на борда не могат да заемат други платени длъжности и изборни постове.
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	Могат да бъдат освобождавани от длъжност с решение на Върховния съд.
Ф. Правомощия на председателя	
Г. Възможност за преизбиране	
5.2. Членове	Тричленен борд, включително председателя. Освен това към борда има и още двама изключителни членове, които могат да бъдат повикани от Президента при необходимост. Обикновено не са на длъжност в палатата и изпълняват тези задължения допълнително към тяхната основна работа.

	Деяностите се подпомагат от Секретар.
A. Продължителност на мандата	До навършване на 70 години, когато биват пенсионирани.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначават се по предложение на Камарата на Представителите и се одобрява с Кралски указ. .
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Могат да бъдат освобождавани от длъжност с решение на Върховния съд.
F. Правомощия на членовете	
G. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>Има широки правомощия и може да проверява:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разходите и приходите на правителството – дали са получени и изхрани правилно; • Дали политиката на централното правителство се изпълнява според намеренията. <p>След промени в законодателството от 1989 г. имат право да одитират (без да заверяват) дружества и компании, в които държавата притежава дялове (минимум 5 на сто дял и интерес над 500 000 евро), както и частни дружества, на които държавата под някаква форма е предоставила заем, субсидии или държавни гаранции.</p> <p>Органът е независим и сам решава какво да проверят. Парламентът, Министерския съвет и други централни органи могат само да правят предложения. Всяка година Сметната палата трябва да проверява документите на националната хазна, годишния финансов доклад на централното правителство</p>
6.2. Вземане на решения	Сметната палата изготвя два задължителни доклада: един за собствената си дейност и един за отчета за държавния бюджет.
6.3. Разглеждане на одитни доклади	
7. Други особености	
Одитните отделения на практика са разположени и работят в одитираните обекти. Този процес е започнал още през 1930 година, за да се улесни комуникацията с министерствата и другите ведомства.	

Полша	
1. Правна уредба	Конституция, Закон за Сметната палата от 1994 г.
2. Източници	http://nik.gov.pl , State Audit Book, издание на NAO
3. Вид на върховната одитна институция	Действа на колегиална основа Оригинално наименование – Naiwyzsza izba kontroli
4. Конституционна уредба	Чл. 202 до чл. 206 от Конституцията на Полша
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	СП на Полша действа на колегиална основа чрез своя съвет. Няма съдебни функции.
5.2. Председател	Оглавява се от председател (президент) и от двама до четирима заместника. Към настоящия момент има четирима заместник-председателя.
A. Продължителност на мандата	Шест години като срокът започва да тече от датата на полагане на клетва в парламента.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначаване се по предложение на председателя на Сейма или по искане на група от поне 35 депутати, с абсолютно мнозинство на Сейма и одобрение на Сената. Сейма и Сената представляват двете камари на Парламента в Полша.
C. Несъвместимости	Председателят не може да бъде: <ul style="list-style-type: none"> • депутат – член на Сената или на Сейма; • не може да членува в политическа партия; • не може да участва в търговски обединения (дружества); • не може да заема друга длъжност освен преподавател в университет
D. Имунитет	Срещу председателя не могат да се образуват наказателни производства, не може да бъде задържан, освен със съгласието на Сейма. Може да бъде задържан само ако е хванат в процес на извършване на престъпление и задържането му е необходимо за осъществяване на разследването.
E. Основания за освобождаване	Председателят се освобождава при: <ul style="list-style-type: none"> • подаване на оставка; • при обективна невъзможност да изпълнява задълженията си; • ако е осъден за престъпление; • ако с решение на Държавния съд е постановено, че трябва да бъде лишен от право да заема определена длъжност Мандатът на председателя се прекратява предсрочно със смъртта му

	или по решение на Държавния съд за освобождаване от длъжност.
Г. Правомощия на председателя	Председателят на СП отговаря за дейността на институцията пред Сейма. Участва в обсъжданията в Парламента, има право да присъства на заседанията на Министерския съвет.
Д. Възможност за преизбиране	Може да бъде преизбиран.
5.2. Членове	Към Председателя на СП на Полша има съвет – колегиален орган, който се състои от 14 члена. Освен тях в Съвета участва заместник-председателите и главният директор на СП.
А. Продължителност на мандата	Членовете на Съвета се назначават от председателя на Парламента по искане на председателя на СП. Мандатът им е три години.
Б. Основания за назначаване – професионални изисквания	Седем от членовете на Съвета трябва да са учени в областта на правото или икономиката. Други седем се избират измежду висшите служители в администрацията – директори на организационни структури или съветници на председателя.
В. Несъвместимости	Заместник председателите и Главния директор не могат да заемат политически постове. Могат да бъдат преподаватели в университета.
Г. Имунитет	Няма данни да имат имунитет срещу образуване на наказателно производство.
Д. Основания за освобождаване	Могат да бъдат освободени при: <ul style="list-style-type: none"> • Подаване на оставка; • Ако бъдат освободени от длъжността, която заемат – за тези, които са служители на СП; • Обективна невъзможност да участват в сесиите на съвета; • Ако бъдат осъдени за престъпление.
Е. Правомощия на членовете	Като част от колегиалния орган имат широки правомощия и вземат решения по редица въпроси като приемане на анализ за изпълнението на държавния бюджет и фискалната политика на държавата, приемане на бюджета на СП, приемане на правилник на СП, отправяне на препоръки до Сейма, произнасят се по одитни констатации и възражения по одитни доклади и други.
Ж. Възможност за преизбиране	Няма данни за ограничения в броя на мандатите.
6. Компетентност	
6.1. правомощия	СП е орган, подчинен на Сейма. СП има правомощие да представя в Сейма: <ul style="list-style-type: none"> • Анализ на изпълнението на държавния бюджет и фискалната политика на правителството; • мнение по отчета за предходната финансова година, изготвен от Министерския съвет; • информация за резултатите от одитите СП може да извършва финансов одит, одит за законосъобразност и одит

	<p>на изпълнението.</p> <p>В обхвата на правомощия се включват централната власт, министерства и други централни ведомства, Националната банка. Може да одитира органите на местно самоуправление, лица, получили средства от бюджета или извършващи дейности от името на държавата, дружествата, в които част от капитала е държавен.</p>
6.2. вземане на решения	<p>Съветът приема тригодишни планове за одит и годишна програма за одитната дейност. Самите теми за одит се предлагат от одитните отделения, но одитната дейност се извършва координирано със Съвета – темите се обсъждат с тях.</p>
6.3. разглеждане на одитни доклади	<p>При приключване на одита се съставя одитен протокол, представя се на одитирания обект за възражения, те се разглеждат от самите одитори. Ако има несъгласия между одиторите и одитирания обект, случаят се разглежда от специално комисия (appeal committee), която се произнася по случая и препоръчва решение на председателя. Ако председателят приеме предложението на тази комисия, одитираният обект няма право повече да възражава по одитния доклад. Ако председателят не е съгласен с предложението на тази комисия, може да се назначи Комисия за разрешаване на случая, чието решение е окончателно. Ако одитираният обект продължава да не е съгласен с констатациите от одита, неговият ръководител може да не подпише одитния доклад и това трябва да бъде отбелязано в текста.</p> <p>Втората стъпка в одитната процедура е изготвяне на становище от одита (post audit statement), което съдържа заключението по одитираната дейност. Това становище от одита дори може да съдържа заключения по отговорите и реакциите на държавните служители, чиято дейност е проверявана, включително оценка дали са подходящи за поста, който заемат. На база на това становище се прави цялостна оценка на дейността и отправят препоръки. По становището и препоръките се прилага отново процедура по възражения. Резултатите от одита се представят пред Парламента, Президента и Министър-председателя и се публикуват (с изключение на случаи, в които се засяга сигурността на страната).</p>
7. Други особености	
1.	СП на Полша има право да участва в законодателната работа на Парламента. Получава законопроектите от правителството и представя становища. По своя инициатива също може да предлага анализи на законопроекти или на действащи закони.
2.	Бюджетът на СП се представя директно на Парламента.
3.	

Португалия	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> Конституцията на Португалия (Constituição da República Portuguesa) Закон за организацията и дейността на Сметната палата (Lei de Organizazgo e Processo do Tribunal de Contas)
2. Източници	<ul style="list-style-type: none"> http://www.tcontas.pt/ http://www.intosaiitaudit.org/mandates/writeups/Portugal.htm
3. Вид на върховната одитна институция	Колективен орган със съдебни функции Оригинално наименование - Tribunal de contas
4. Конституционна уредба	Конституцията чл.214 – компетентност на Сметната палата Оригинално наименование – Tribunal de Contas
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Председателят и другите членове са съдии, които имат категория, права и прерогативи, идентични с тези на Върховния съд на Европейските общности.
5.2. Председател	Председателят на Сметната палата се назначава от президента на Португалската република по предложение на правителството. Има и вицепрезидент, който се избира измежду членовете за срок от три години. Той се избира от Съда.
A. Продължителност на мандата	4 години
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Няма специални изисквания.
C. Несъвместимости	Имат статут на съдии.
D. Имунитет	Не може да му се търси отговорност. Не могат да бъдат сменяни
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на председателя	Председателят на Сметната палата може да се срещне с национални инспектори, одитори на държавната администрация с цел насърчаване на обмена на информация за съответните годишни и многогодишни програми за дейността на организацията и да обсъждат критериите за

	вътрешен и външен контрол.
Г. Възможност за преизбиране	Има възможност да бъде преизбиран.
5.2. Членове	Съдът се състои от председател и 16 члена, всеки от тях, отговорен за всеки един от регионите на Португалия. Допълнително има още двама члена – за Азорските острови и за Мадейра. Членовете са организирани в камари (отделения), по функционален признак. Едното отделение е съдебно.
А. Продължителност на мандата	
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Членовете се избират от председателя, вицепрезидента, най-възрастните членове и двама академици. След като бъдат подбрани, те се заклеват от председателя. Членовете са юристи или икономисти.
С. Несъвместимости	Не могат да вземат участие в политически дейности.
Д. Имунитет	Не може да им се търси отговорност
Е. Основания за освобождаване	Членовете имат статут на съдия във Върховния съд.
Ф. Правомощия на членовете	Членовете са отговорни за одитните доклади.
Г. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	СП е независим, суверенен съд. Не е част от съдебната система, но има съдебна юрисдикция, може да налага глоби и да намалява наказанията. Приравнен е по статут на другите съдилища в държавата. Одитната дейност се обособява в три вида – предварителни одити (основно за законосъобразност); съпътстващ одит и последващ одит (одит на изпълнението) Има широки правомощия – одитира всички органи на централната власт, както и местните власти.
6.2. Вземане на решения	Съдът взема решения на пленарни сесии, сесии на камарите и подсесии.
6.3. Разглеждане на одитните доклади	Одитните доклади се изготвят от членовете на Съда. След като одитът бъде завършен се изпраща на колегиум от трима члена, включително докладчик, които анализират и одобряват доклада. Преди одобрението, докладът се изпраща на одитирания обект, и неговите отговори и възражения, се прилагат в досието.
7. Други особености	

Румъния	
1. Правна уредба	Конституция, Закон № 94 от 1992г.
2. Източници	http://www.curteadeconturi.ro
3. Вид на върховната одитна институция	Сметна палата
4. Конституционна уредба	Конституцията накратко урежда правомощията и функциите на Сметната палата, както и продължителността на мандата на членовете ѝ.
5. Статут и структура на органа	
5.1. Структура на органа	Колегиален орган.
5.2. Председател	Оперативното управление на Сметната палата се осигурява от председател, подпомаган в работата си от двама заместник-председатели.
A. Продължителност на мандата	Продължителността на мандата е 9 години.
B. Основания за назначаване — професионални изисквания	
C. Несъвместимости	Членовете на Сметната палата не могат да бъдат членове на политически партии или да развиват публично каквото и да е политическа дейност. Те не могат да осъществяват, пряко или чрез посредници, търговска дейност, не учстват в управлението или ръководенето на търговски и граждански дружества.
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	При установена една от посочените по-горе несъвместимости, следва освобождаване от длъжност.
F. Правомощия на председателя	Председателства борда. Упражнява правата на работодател; Представява палата; Предлага дневния ред за заседанията на борда; Налага дисциплинарни наказания и др.
G. Възможност за преизбиране	Без възможност за продължаване или подновяване на мандата.
5.2. Членове	Председателят на Сметната палата бива подпомаган в работата си от двама заместник-председатели. Бордът се състои от 18 члена, назначени от Парламент по предложение на постоянните комисии за бюджет и финанси на двете камари. Структурата на Сметната палата се състои от отдели, бюджетната

	камара към община Букурещ, генерален секретариат.
А. Продължителност на мандата	9 години
В. Основания за назначаване професионални изисквания	
С. Несъвместимости	Членовете на Сметната палата не могат да бъдат членове на политически партии или да развиват публично каквото и да е политическа дейност. Те не могат да осъществяват, пряко или чрез посредници, търговска дейност, да участват в управлението или ръководенето на търговски и граждански дружества.
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	<p>Могат да бъдат освободени от Парламента по предложение на някоя от ресорните комисии, при нарушения на законовите им задължения.</p> <p>Други основания за освобождаване</p> <ul style="list-style-type: none"> • При изтичане на мандата или при подаване на оставка; • Ако загуби избирателни права; • При освобождаване по закон или при смърт; • При обективна невъзможност да изпълнява службата си за повече от шест месеца • При отмяна на избора.
Ф. Правомощия на членовете	Бордът като колегиален орган има 17 правомощия по закон – одобрява вътрешните актове, структурата на палатата, бюджета, годишната одитна програма, назначава служители на ръководни постове в палатата, приема годишния доклад, обявява конкурси за заемане на свободните длъжности и други.
Г. Възможност за преизбиране	Без възможност за продължаване или подновяване на мандата.
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>Сметната палата провежда контрол върху управлението и използването на финансови средства в държавния и обществен сектор, като в следствие предоставя на Парламента и всички административно-териториални единици доклади, относно тяхното използване и управление, в съответствие с принципите за законосъобразност, икономичност, ефективност. Сметната палата има компетентност да извършва одит както на държавния бюджет, така и на всички публични средства.</p> <p>Извършва заверка на отчетите.</p>
6.2. Вземане на решения	Ежегодно Сметната палата представя пред Парламента отчет за дейността си.

6.3. Разглеждане на
одитните доклади

7. Други особености

Словакия	
1. Правна уредба	Конституционен закон: 90/2001 Законо: No. 559/2001 of Collection of Laws, No. 39/1993 of Collection of Laws,
2. Източници	http://www.intosaiitaudit.org/mandates/writeups/slovak.htm http://www.vop.gov.sk/en/legal_basis/constitution.html http://www.nku.gov.sk/index.cfm?NewLanguageID=en
3. Вид на върховната одитна институция	Независим орган без съдебни функции. Единоличен статут, сходен на този на Главен одитор. Оригинално наименование - Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej Republiky
4. Конституционна уредба	Да. Гарантира независимостта на институцията
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Състои се от председател и двама заместник – председатели, които имат съвещателни функции.
5.2. Председател	
А. Продължителност на мандата	Назначаване се за срок от 7 години.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначаване се и се освобождава от Словашката народна рада (парламент). Всеки гражданин, който може да се кандидатира за депутат може да бъде и председател и заместник-председател на одитната служба.
С. Несъвместимости	Постът на председател и заместник-председател на Върховната одитна служба е несъвместим с: <ul style="list-style-type: none"> • изпълнението на функции в друга публична власт; • с близка или свързана професия; • предприемаческа дейност; членство в управителен или контролен орган на юридическо лице, което осъществява предприемаческа дейност или друга икономическа дейност, различна от управлението на неговата собственост или научна, преподавателска, литературна или артистична дейност.

D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	<p>Председателят и зам. председателите могат да бъдат освободен от поста си:</p> <ul style="list-style-type: none"> • при нарушение на закона. • при неизпълнение на задълженията. • при изпълнение на дейности, несъвместими с поста; • ако бъдат осъдени за извършено престъпление.
F. Правомощия на председателя	<p>Председателят е органът, който изпълнява правомощията в институцията. Заместник-председателите имат само съвещателни функции.</p> <p>Имат право да присъстват на заседанията на Министерския съвет и на заседанията на Комисиите в Парламента.</p>
G. Възможност за преизбиране	Могат да бъдат преизбирани за не повече от два последователни мандата.
5.2. Членове	Няма членове.
A. Продължителност на мандата	
B. Основания за назначаване професионални изисквания	
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на членовете	
G. Възможност за преизбиране	да. Едно преизбиране за седем години.
6. Компетенности	
6.1. Функции на палатата	<p>В обхвата на правомощията се включват приходите, включително събирането на такси и глоби, управлението на разходите в бюджета. Одитират органите на централната власт, органите на местно самоуправление, лицата, получили средства от държавния бюджет.</p> <p>Повечето одити се извършват на годишна база, но може да извършва и одити ad hoc, които могат да се фокусират върху ефективността, ефикасността и икономичността на дейностите.</p> <p>СП има право да налага глоби на тези, които пречат на разследването.</p>
6.2. Вземане на решения	Решенията се вземат от Председателя на СП, подпомаган от зам. председателите

6.3. Разглеждане на одитни доклади

Одитите започват след одобрение на програмата за одита от Председателя на СП.

Отделните одитни задачи се ръководят от ръководител, които се подпомага от одитен екип.

За резултатите от одита се изготвя одитен протокол, който се изпраща на одитирания обект.

Ръководителят на одита обобщава констатациите и възраженията на одитирания обект и ги представя на председателя на СП и заместник-председателите. Те ги обсъждат с Правителството. Ако препоръките не се вземат предвид, се докладва на Парламента.

Поне веднъж в годината одитната служба докладва на парламента за дейността си. Освен това службата докладва винаги, когато парламентът отправи такова искане.

7. Други особености

Словения	
1. Правна уредба	Конституция, Закон за Сметната палата от 2001 г.
2. Източници	http://www.rs-rs.si/rsts/rsrseng.nsf/
3. Вид на върховната одитна институция	Колективен орган с несъдебни функции
4. Конституционна уредба	В Конституцията е уредено, че Сметната палата е Върховна одитна институция Оригинално наименование – Racunsko Sodišce
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Колективен орган, който се състои от председател и двама заместник-председатели.
5.2 Председател	.
A. Продължителност на мандата	Председателят се назначава за срок от 9 години. Назначава се от Парламента с мнозинство от всички народни представители, по предложение на президента.
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Всеки гражданин на Република Словения, който: <ul style="list-style-type: none"> • Има висше образование • Експерт е в поне една дисциплина, която е от значение за работата на Сметната палата • Владее поне един чужд език • Не е бил член на правителството в последните 4 години, предшестващи назначаването му в Сметната палата може да бъде назначен за член на Сметната палата
C. Несъвместимости	Работата в Сметната палата е несъвместима с: <ul style="list-style-type: none"> • С практикуването на професия или трудова дейност, които съгласно закона са несъвместими с изпълнението на държавна служба • Членуването в политически партии или синдикати • Заемането на длъжност в държавни органи и учреждения или местна власт • Упражняването на властнически правомощия от всякакъв тип • Членство в управителни и контролни органи • Работа в сферата на обществените услуги • Работа във фондове, институти и кооперации
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	Председателят на Сметната палата може да бъде освободен в изключителни и изчерпателно изброени случаи като: <ul style="list-style-type: none"> • Трайна обективна невъзможност да изпълнява задълженията си;

	<ul style="list-style-type: none"> • Ако бъде осъден за престъпление.
<p>Г. Правомощия на председателя</p>	<p>В качеството си генерален одитор, председателят на Сметната палата има следните задължения:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да ръководи и одобрява упражняването на правомощията на Сметната палата чрез определяне на програма за своята работа и подписване на актове на Сметната палата • да се установят правила за етапите на одитната дейност, както и да издава указания и инструкции за тази цел • при необходимост да разпорежи официален контрол на одитна задача, както и издаване на заповед за надзор за тази цел • да свиква и ръководи заседанията на Сметната палата • да извършва всякаква друга дейност в съответствие със закона за Сметната палата • да определя правила за работа на Сметната палата чрез даване на инструкции и правила; • да определи проекто- бюджета на Сметната палата • да упражнява други правомощия, предвидени в Закона за Сметната палата
<p>Г. Възможност за преизбиране</p>	<p>Има възможност за преизбиране без ограничения в броя на мандатите.</p>
<p>3.2. Членове</p>	<p>Членовете на Сметната палата са председателят на Сметната палата и двама заместник- председатели т.е. първият и вторият заместник-председател.</p>
<p>А. Продължителност на мандата</p>	<p>9 години</p>
<p>В. Основания за назначаване – професионални изисквания</p>	<p>Всеки гражданин на Република Словения, който:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Има висше образование • Експерт е в поне една дисциплина, която е от значение за работата на Сметната палата • Владее поне един чужд език • Не е бил член на правителството в последните 4 години, предшестващи назначаването му в Сметната палата <p>може да бъде назначен за член на Сметната палата</p>
<p>С. Несъвместимости</p>	
<p>Д. Имунитет</p>	
<p>Е. Основания за освобождаване</p>	<p>Всеки член на Сметната палата може да бъде освободен от длъжност преди изтичането на неговия мандат, в един от следните случаи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ако подаде оставка пред Народното събрание • ако е осъден на лишаване от свобода за извършено престъпление • ако възникне трайна невъзможност да изпълнява задълженията си • ако престане да отговаря на изискванията за член на Сметната палата • ако не предприема действия в съответствие с Конституцията и

	<p>законите</p> <p>Член на Сметната палата, който е бил предложен за уволнение, може да реагира лично или в писмена форма, относно нарушенията, които е извършил /нарушаване на закони или на Конституцията/.</p>
<p>Ф. Правомощия на членовете</p>	<p>Заместник-председателят на Сметната палата трябва да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • замества председателя на Сметната палата по време на неговото отсъствие • в случай на предсрочно прекратяване мандата на председателя, той изпълнява задълженията на длъжността председател на Сметната палата до назначаването на нов председател
<p>Г. Възможност за преизбиране</p>	<p>Има възможност за преизбиране без ограничения в броя на мандатите.</p>
<p>6. Компетентности</p>	
<p>6.1. Функции на палатата</p>	<p>Правомощията на СП обхващат органите на централната власт, органите на местно самоуправление, лица, които получават субсидиите от държавния бюджет, включително от ЕС.</p> <p>Извършват финансов одит, чиято цел е да се изрази становище по финансовите отчети, както и одит на изпълнението.</p> <p>За извършване на одити Сметната палата разглежда предложения, направени от депутати, правителството, министерства.</p> <p>Сметната палата на Република Словения е висш орган за надзор на сметки, държавния бюджет и всички публични разходи в държавата. Конституцията на Словения предвижда още, че Сметната палата е независима при изпълнение на служебните си задължения. Законът за Сметната палата постановява, че актовете, с които Сметната палата упражнява своите правомощия за одит, не могат да се обжалват пред съдебни или други държавни органи.</p> <p>Най- малко веднъж годишно Сметната палата представя за разглеждане пред Парламента доклад за работата си.</p> <p>Сметната палата разработва свой вътрешен правилник, който се приема в съгласие с Народното събрание. С този правилник се регламентират подробно правилата за дейността на Сметната палата, методите и процедурите във връзка с упражняването на правомощия по време на извършване на одит. Правилата за дейността на Сметната палата се публикуват в Държавния вестник на Република</p>
<p>6.2. Вземане на решения</p>	<p>Председателят и двамата му заместници формират Сенат. Той приема правилата за работа на палатата, по които Парламентът изразява съгласие. Сенатът решава споровете между одиторите и одитираните обекти.</p> <p>Одитната дейност на СП е организирана в максимум шест отделения, които се ръководят Върховни държавни одитори. Те се назначават от Председателя и се отчитат пред него за дейността си. Те също имат мандат, който е девет години.</p>

6.3. Разглеждане на одитни доклади

Изготвят се два типа доклади – годишен доклад за дейността на палатата и доклад от всеки един одит.

Одитите се извършват в одитните отделения. Проект на доклад се изпраща на одитирания обект, който може да възрази по констатациите и заключенията. Ако има възражения и спор с одитирания обект, този спор се решава от Сената.

Одитният доклад се изпраща на:

- одитирания обект
- служител на одитирания обект, който е носил отговорност през периода на одита
- Народното събрание
- други органи, които, по мнение на председателя на Сметната палата, трябва да бъдат информирани за извършения одит

7. Други особености

Унгария	
1. Правна уредба	Конституция, Закон за Сметната палата
2. Източници	http://www.lectlaw.com , http://www.asz.hu
3. Вид на върховната одитна институция	Сметна палата /Държавна служба за одит/ Без съдебни функции
4. Конституционна уредба	Статутът на Сметната палата и принципите, от които се ръководят нейните членове по време на работата си, са уредени в Конституцията на Република Унгария /гл. 6, чл. 32 С/ Оригинално наименование – Allami Szamvevoszek
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата е върховен одитен орган на държавата. Ръководи се от председател и заместник-председател.
5.2. Председател	
A. Продължителност на мандата	Председателят се избира от Парламента за срок от 12 години
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Парламентът избира измежду своите членове осем, които трябва да направят предложение за лицата, които могат да бъдат избирани за председател и заместник-председател.
C. Несъвместимости	Председател или заместник- председател на Сметната палата не може да бъде: <ul style="list-style-type: none"> Лице, което в последните 4 години е бил член на парламента или е заемал друга изборна длъжност в държавния апарат. Председателят, заместник- председателят и генералният секретар на Сметната палата не трябва да са в родствени отношения.
D. Имунитет	Председателят и заместник- председателите се ползват със същите привилегии и имунитет, като членовете на Парламента.
E. Основания за освобождаване	Мандатът на председателя и заместник- председателя се прекратява при: <ul style="list-style-type: none"> неговото изтичане при навършване на 70- годишна възраст при подаване на оставка в случай на установен конфликт на интереси в случай на смърт
F. Правомощия на председателя	Председателят на Сметната палата трябва да: <ul style="list-style-type: none"> представява Сметната палата да прави предложения до Парламента относно организационната структура на Сметната палата приема правилника за организация на работата на Сметната палата ръководи дейността на Сметната палата и гарантира спазването на законоустановените изисквания

	<ul style="list-style-type: none"> • осигурява изпълнението на годишния план за дейността си • гарантира, че докладът с резултатите от извършените проверки, направени от Сметната палата се представя в Парламента. Председателят гарантира също, че доклад, съдържащ резултати от одитите, извършени по искане на правителството, се изпраща на министър-председателя. • участва в заседанията на Парламента и неговите комисии, с право на обсъждане • при необходимост да организира професионално обучение за служителите на Сметната палата, в съответствие с разпоредбите на законодателството
Г. Възможност за преизбиране	Съществува възможност за преизбиране
5.2. Членове	Няма членове
А. Продължителност на мандата	
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	
С. Несъвместимости	
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	
Г. Правомощия на членовете	
Г. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палата	<p>Извършва финансов одит, одит за законосъобразност и одит на изпълнението.</p> <p>Одитира управлението на държавния бюджет, законосъобразността и целесъобразността при използването на ресурсите, използването на субсидиите и бюджетните кредити, събирането на държавните приходи, управлението на държавната собствености, дейността на държавните дружество, включително тези, в които държавата притежава част от капитала и други.</p>
6.2. Вземане на решения	
6.3. Разглеждане на одитните доклади	<p>Приема два типа доклада – годишни и доклад от всеки отделен одит.</p> <p>Докладите на Сметната палата трябва да бъдат публично оповестявани и представяни пред Парламента. Сметната палата изпраща констатация на ръководителя на одитирания обект, който може да направи забележки в писмен вид или в рамките на 8-дневен срок да разпореди предприемането на мерки. До 30 дни, за предприетите от одитирания обект мерки, се уведомява Сметната палата</p>

7. Други особености

Има някои особени правомощия, които рядко припада – например да замразява предоставянето на средства от държавата за определен период от време, ако се използват непелесъобразно или ако има причинена вреда. Може да иска отлагане на финансирането на инвестиционни проекти, докато не бъдат предприети допълнителни мерки. В тези случаи се иска от министъра на финансите да замрази предоставянето на средства.

Франция	
1. Правна уредба	Кодекс на финансовите юрисдикции
2. Източници	http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=4F65231D7F86E208A0318342105781EE.tpdjo12v_2?cidTexte=LEGITEXT000006070249&dateTexte=20100523 http://www.ccomptes.fr/en/JF/CA.html#1
3. Вид на върховната одитна институция	Квази-юридическо тяло – административна юрисдикция Оригинално наименование - La Cour des comptes
4. Конституционна уредба	Да. Гарантира независимостта на институцията.
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Сметната палата се състои от първи президент и президенти на седемте камари. Всички те са съдии и се избират с указ на Президента на Републиката. За администрацията отговаря Генералният секретар, който има двама заместници.
5.2 Председател	Нарича се Първи президент. Той е постоянно назначен магистрат
A. Продължителност на мандата	Няма ограничени в продължителността на мандата, но подлежи на пенсиониране на 68
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Назначава се с декрет (постановление) на Министерския съвет
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	Подобен на магистратите
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на председателя	Председателят (Първи президент) организира дейностите на Сметната палата. Отговоря за разпределението на задълженията и правомощията между седемте камари. Одобрява работната програма на Камарите. Изпраща констатациите от одита на одитираните обекти. Докладва пред Парламента. Председателства Висшия съвет на Съда и

	Висшия съвет на Регионалните камари на Съда.
Г. Възможност за преизбиране	
5.2 Членове	Седемте председател на камари се назначават също от правителството, от избрани от списък от юристи, по предложение на Първия президент. За членове се считат служителите на Камарите, които са съдии.
А. Продължителност на мандата	Ползват се със статут на магистрати, поради което продължителността на мандата им не е ограничено. Подлежат на задължително пенсиониране на възраст от 65 години. Към Съда действат още Главен прокурор, който също се назначава от правителството. Той се подпомага от адвокати. Поддържа обвинението в съда срещу одитираните обекти.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	В Съда работят над 600 души, от които 1/3 са съдии, назначени до живот с указ на Президента на Републиката. Три четвърти от младшите служители се назначават от най-добрите завършили Националното училище за администрация ЕНА. Останалата четвърт – по „външна процедура”. Изискването за тях е да са най-малко 35-годишни и да имат най-малко 10 години стаж в държавната администрация. Младшите служители се назначават с указ на Президента на републиката. След 3 години те стават комисари по одита - (conseiller référendaire) Две трети от висшите служители се назначават измежду настоящите комисари. Останалата една трета – по „външна процедура”. Изискването за тях е да са най-малко 40-годишни и да имат 15 години стаж в държавната администрация. Възможно е и назначаването на извънредни висши служители от редиците на държавната администрация за срок от 5 години. Всяка от 7 те камари има около 40 служители: магистрати, докладчици, асистенти.
С. Несъвместимости	
Д. Имунитет	
Е. Основания за освобождаване	
Ф. Правомощия на членовете	Действат като магистрати. Докладчиците и асистентите участват в одити.
Г. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палата	Сметната палата следи за разходването на публични средства. В обхвата на правомощия попада и системата за социално осигуряване. Има право да оценява публичните политики. Сметната палата може да налага глоби. Може и да препраща към

	<p>съдебните власти.</p> <p>От 2007 г. насам прави заверка на сметките на правителството.</p> <p>Изготвя доклад за управлението на бюджета, изпълнението на бюджета и верността на сметките и отчетите. Службата е автономно тяло отделно от законодателната и изпълнителната власт. След изменения от 1996 Службата трябва да подпомага парламента и правителството в одитната проверка и прилагането на законите за финансиране на социалната сигурност.</p> <p>Парламентарните комисии могат да поискат службата да проведе специални разследвания. Сметната палата отправя препоръки до министерството на финансите. Парламентът има достъп до тях.</p> <p>Не одитира органите на местното самоуправление. За тях са създадени местни Сметни палата със специална юрисдикция, но те работят съвместно със Съда.</p>
6.2. Вземане на решения	<p>Имат процедура по освобождаване от отговорност на Правителството, за която, като основа служи доклад на Съда.</p> <p>Службата изготвя годишни доклади: Доклад за фискалните резултати от предишната година. Доклад за Парламента, когато правителството извършва присвоявания. Доклад за изпълнението на закона за финансите на социалното осигуряване. Доклад за ситуацията на публичните финанси.</p> <p>Годишният доклад тържествено се връчва на Парламента и на Президента на републиката.</p> <p>Първият президент може да се обръща към Министъра на финансите с административни комуникети.</p>
6.3. Разглеждане на одитните доклади	<p>Има специална съдебна процедура, в зависимост от това, дали при одита се установяват незаконни действия или не.</p> <p>За годината се изготвят три специални доклада – Доклад за изпълнението на годишния доклад за бюджета, Годишен публичен доклад и Доклад за Националната осигурителна система. .</p>
<p>7. Други особености</p> <p>Сметната палата на Франция се счита за третия върховен съд в държавата.</p> <p>Съществуват и регионални одитни камари. Сметната палата може да се яви като апелативна инстанция за дела към регионалните камари.</p>	

Чехия	
1. Правна уредба	<ul style="list-style-type: none"> Конституцията (Ústavy České republiky) Закон за Сметната палата (zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu)
2. Източници	<ul style="list-style-type: none"> http://www.nku.cz/ http://www.intosaitaudit.org/mandates/writeups/czech_republic.htm http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html
3. Вид на върховната одитна институция	<p>Колективен орган, без съдебни функции</p> <p>Оригинално наименование - Nejvyšší kontrolní úřad</p>
4. Конституционна уредба	<p>Конституцията – чл.97 – статут на Сметната палата, председателят и заместник-председателят се назначават от президента на републиката по предложение на Парламента - Камарата на депутатите</p>
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	<p>Органите на Сметната палата са; председател, заместник-председател, Съвет на Сметната палата, Сенат на Сметната палата и Дисциплинарен съвет.</p> <p>Съветът на Сметната палата се състои от председателя, заместник-председателя и 15 члена.</p>
5.2. Председател	<p>Председателя се назначава от президента на републиката по предложение на Камарата на депутатите.</p>
А. Продължителност на мандата	<p>Председателят се назначава за срок от 9 години</p>
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	<ul style="list-style-type: none"> да е гражданин на Чешката република да притежава пълна юридическа правоспособност да бъде почтен, честен, да няма криминално досие, да има опит и морал, качества, които гарантират изпълнението на задълженията му да е завършил висше образование да е навършил най-малко 35-годишна възраст
С. Несъвместимости	<p>Няма данни.</p>
Д. Имунитет	<p>Няма данни.</p>
Е. Основания за освобождаване	<ul style="list-style-type: none"> Освобождава се от президента на републиката по предложение на долната камара (Камарата на депутатите), когато председателят не изпълнява задълженията си за повече от шест месеца или когато дисциплинарен съвет на Сметната палата предложи това. Дисциплинарният съвет на СП се състои от двама съдии от Върховния съд и от председателя и заместник-председателя на СП.

	<ul style="list-style-type: none"> • При влязло в сила решение за извършено престъпление • При подаване на оставка до президента на републиката • С решение от съда да го лиши от правоспособност
Г. Правомощия на председателя	<p>Председателят има следните правомощия:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Председателства управителния съвет и предлага проекти на документи, които Управителният съвет трябва да одобри. • председателства и Дисциплинарния съвет на СП • координира работата на другите структури на СП
Д. Възможност за преизбиране	Няма данни.
5.2. Членове	Бордът (управителният съвет) се състои от Председателя, заместник-председателите и 15 члена.
А. Продължителност на мандата	Назначават се за срок от 9 години.
В. Основания за назначаване – професионални изисквания	Избират се от Долната камара на Парламента по предложение на председателя на СП.
С. Несъвместимости	Няма данни
Д. Имуитет	
Е. Основания за освобождаване	<ul style="list-style-type: none"> • Мандатът им се прекратява, ако достигнат 65-годишна възраст • Други основания за прекратяването им са изрично посочени в Закона за Сметната палата • За извършени от тях нарушения се произнася Дисциплинарният съвет на Сметната палата
Ж. Правомощия на членовете	<p>Управителният съвет се произнасят по най-важните и „чувствителни“ проблеми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приема програмата за одитната дейност; • Одобрява проекта на бюджет на СП; • Изпълнението на бюджета на СП; • Одитните заключения, на които се базира крайния отчет за изпълнението на държавния бюджет; • Годишния доклад на СП; • Процедурите за извършване на одит; • Решава споровете с одитираните обекти и се произнася по възраженията им срещу одитните доклади, ако възражението касае член на борда.
З. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на	Сметната палата има право да одитира управлението на държавната

палатата	<p>собственост, приходите и разходите в държавния бюджет и изпълнението на държавния бюджет. В обхвата на правомощията попадат и здравноосигурителната и пенсионната система, Националната банка и други органи като Чешката консолидационна компания и др.</p> <p>СП може да извършва финансов одит, одит за законосъобразност и одит на изпълнението.</p> <p>Правителството има право да предложи на Сметната палата предмет на одит, но това предложение не е задължително за нея</p>
6.2. Вземане на решения	<p>Управителният съвет на Сметната палата приема решенията си с гласуване. Решенията се приемат с мнозинство от присъстващите членове на съвета. При равен брой гласове, решаващ е гласът на председателя. Управителният съвет трябва да има кворум (да присъстват повече от половината от членовете му).</p> <p>В Управителния съвет се формират подгрупи от членове, наречени сенати, които се произнасят по въпроси, които възникват при отделните одити.</p>
6.3. Разглеждане на одитните доклади	<p>Одитите се извършват по разпореждане на член на СП в изпълнението на годишната програма</p> <p>При изпълнение на одит се съставя одитен протокол от ръководителя на одитния екип. Членът на СП, който отговоря за одита, одобрява одитния протокол, обобщава констатациите и съставя доклад, който се нарича одитно заключение.</p> <p>Одитният протокол се подписва от ръководителя на одитния екип. Ако има възражения, които не могат да бъдат решени от ръководителя на екипа, одитирания обект може да възрази пред член, пред сената или пред Управителния съвет.</p> <p>Заключението на члена на СП се одобрява от Управителния съвет или от сената.</p> <p>Председателят на СП представя одитните заключения на Долната камара на Парламента, на Сената (Горната камара на Парламента и на Правителството.</p>
7. Други особености	

Швеция	
Шведска национална одитна служба	
1. Правна уредба	Auditing of State Activities, etc. Act (2002:1022)
2. Източници	http://www.riksrevisionen.se/upload/622/legislation_SNAO.pdf
3. Вид на върховната одитна институция	Несъдебна, Национална публична агенция за независим одит на държавните дейности
4. Конституционна уредба	Гарантира независимостта на генералните одитори Оригинално наименование - Riksrevisionen
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Състои се от трима главни одитори и управително тяло – борд от общо 22 души – 11 члена и 11 заместник-члена.
5.2. Председател	Сметната палата се ръководи трима генерални одитори, които са равни помежду си. Те се избират от Парламента. председател на срещите е одиторът, отговорен за административното управление. Освен това има Управително тяло – борд и Консултативен съвет.
A. Продължителност на мандата	Тримата главни одитори се избират за срок от 7 години, като мандатът им изтича последователно. Сегашните Главни одитори и първите са избрани за три, пет и седем години съответно (измененията са от 2003 г.)
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Няма данни
C. Несъвместимости	Няма данни
D. Имунитет	Няма данни
E. Основания за освобождаване	Всеки един от главните одитори може да бъде освободен от длъжността, която заема, ако е престанал да отговоря на изискванията за заемане на длъжността или при груба небрежност
F. Правомощия на председателя	Тримата главни одитори имат еднакви правомощия. Един от тях отговаря за административната дейност на палатата. Разпределят помежду си функциите на палата, а всеки от тях решава самостоятелно какви одити да извършва и с какъв обхват. Определят одитната програма. Одобряват вътрешните актове на палата – одитни процедури, правила за работата на администрацията и други.

G. Възможност за преизбиране	
5.2. Членове	Палата има брод, който се назначава от Парламента. Броят на членовете е 11 члена и 11 заместници.
A. Продължителност на мандата	
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Сегашните, както и първите членове на борда са били депутати.
C. Несъвместимости	
D. Иммунитет	
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на членовете	<p>Решава върху предложението за бюджет на Палата</p> <p>Приема годишния доклад на службата,</p> <p>Има право на инициатива в парламента – да изготвя доклади и предложения пред народното събрание вследствие на доклада на одиторите.</p> <p>Следи дейностите на генералните одитори. Одобрява годишните планове за одитната дейност.</p> <p>Не може обаче да се противопоставя на заключенията и препоръките в одитните доклади.</p>
G. Възможност за преизбиране	
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<p>Палатата извършва финансови одити, одити по изпълнението и международни задачи.</p> <p>Одитира всички дейности на държавата, освен собствеността на Кралицата. Одитира администрацията на Парламента и на органите към Парламента. Одитира органите на изпълнителната власт и органите на местно самоуправление, дружествата, които се притежават от държавата, както и лица, които са получили държавни субсидии.</p>
6.2. Разглеждане на одитите	Одитите се изготвя и одобряват от Генералните одитори. Някои одитирани обекти (Службите на правителството, администрацията на Парламента, органите към Парламента) се одитират на годишна база
6.3. Вземане на решенията	<p>Одитните доклади се представят на Народното събрание и правителството.</p> <p>Генералните одитор вземат решенията помежду си със съгласие на двама от тях. При спешни случаи решение може да вземе е само един от тях</p> <p>Бордът взема решения, ако присъства председателя му и поне</p>

половината от състава му.

7. Други особености

За някои видове одити, които Сметната палата извършва, се събира такса, определена в закон.

Европейска Сметна палата	
1. Правна уредба	Договор за Европейския съюз
2. Източници	http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:FULL:BG:PDF
3. Вид на върховната одитна институция	Колективен орган
4. Конституционна уредба	
5. Статут и структура на органа	
5.1 Структура на органа	Колективен орган, който се състои от членовете на всяка държава от ЕС.
5.2 Председател	Членовете на Сметната палата избират помежду си председател.
A. Продължителност на мандата	3 години
B. Основания за назначаване – професионални изисквания	Членовете на Сметната палата се избират измежду личности, които участват или са участвали в съответната държава във външни одиторски органи или които притежават специална квалификация за тази дейност. Тяхната независимост трябва да бъде извън съмнение
C. Несъвместимости	
D. Имунитет	
E. Основания за освобождаване	
F. Правомощия на председателя	Нейните членове изпълняват функциите си при пълна независимост, в общ интерес на Съюза
G. Възможност за преизбиране	Неговият мандат може да бъде подновяван.
5.2. Членове	<ul style="list-style-type: none"> Сметната палата има по един член от всяка държава от ЕС. Съветът, след като се консултира с Европейския парламент, приема списъка на членовете съобразно направените от всяка държава-членка предложения. Съветът определя условията за наемане на работа на председателя и членовете на Сметната палата и в частност техните възнаграждения, надбавки и пенсии. Със същото мнозинство той решава да бъде извършвано друго плащане вместо възнаграждението.
A. Продължителност на мандата	6 години
B. Основания за	Членовете на Сметната палата се избират измежду личности, които

назначаване – професионални изисквания	участват или са участвали в съответната държава във външни одиторски органи или които притежават специална квалификация за тази дейност. Тяхната независимост трябва да бъде извън съмнение.
С. Несъвместимости	<ul style="list-style-type: none"> • Те се въздържат от всякаква дейност, несъвместима с характера на техните функции • не могат по време на своя мандат да изпълняват никаква друга платена или неплатена професионална дейност
Д. Иммунитет	<ul style="list-style-type: none"> • Членовете на Сметната палата могат да бъдат освободени от длъжност, или да бъдат лишени от правото на пенсия или други полагащи се облаги, само ако Съдът по молба на Сметната палата констатира, че те са престанали да отговарят на необходимите условия или да изпълняват произтичащите от тяхната длъжност задължения. • Разпоредбите на Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, които се прилагат по отношение на съдиите в Съда на Европейския съюз, се прилагат и по отношение на членовете на Сметната палата
Е. Основания за освобождаване	<ul style="list-style-type: none"> • при редовното подновяване на състава • в случай на смърт • при оставка • чрез освобождаване от длъжност, обявено от Съда <p>Освободеното по този начин място се попълва за остатък от мандата на члена.</p> <p>Освен в случаите на освобождаване от длъжност членовете на Сметната палата остават на техния пост, докато бъдат заменени.</p>
Ф. Правомощия на членовете	<ul style="list-style-type: none"> • Нейните членове изпълняват функциите си при пълна независимост, в общ интерес на Съюза • При изпълнението на техните задължения, членовете на Сметната палата нито търсят, нито приемат инструкции от което и да е правителство или от който и да е друг орган. • Тържествено се задължават да изпълняват както по време на своя мандат, така и след това, произтичащите от тяхната длъжност задължения, а именно да проявяват почтеност и въздържаност относно приемането, след края на мандата им, на определени постове или облаги.
Г. Възможност за преизбиране	Мандатът на членовете на Сметната палата може да бъде подновяван.
6. Компетентности	
6.1. Функции на палатата	<ul style="list-style-type: none"> • Сметната палата проверява отчетите за всички приходи и разходи на Съюза. Тя проверява и отчетите за всички приходи и разходи на всички органи, служби или агенции, създадени от Съюза, доколкото актът за учредяването им не изключва такава проверка. • Сметната палата проверява дали всички приходи са били събрани

	<p>и дали всички разходи са направени законосъобразно и правомерно, както и дали управлението на финансовите средства е било добро. Осъществявайки това, тя сигнализира, по-специално, за всяка неправомерност.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сметната палата може да представя във всеки един момент своите констатации и оценки, по-специално под формата на специални доклади по отделни въпроси, и да представя становища по искане на някоя от другите институции на Съюза. • Палатата има право да подложи на проверка всяко лице или организация, работещи със средства на ЕС.
6.2. Вземане на решения	<ul style="list-style-type: none"> • Одитът в държавите-членки се извършва съвместно с националните одиторски органи или, ако последните нямат необходимите правомощия, с компетентните национални служби. Сметната палата и националните одиторски органи на държавите-членки осъществяват сътрудничество, основаващо се на доверие и взаимно зачитане на независимостта. Тези органи или служби уведомяват Сметната палата дали възнамеряват да участват в одита. • Тя приема своите годишни доклади, специални доклади или становища с мнозинство от своите членове. Независимо от това, тя може да съставя свои вътрешни отделения с оглед приемането на някои категории доклади или становища, при предвидените от процедурния ѝ правилник условия.
6.3. Разглеждане на одитни доклади	<ul style="list-style-type: none"> • Сметната палата изготвя годишен доклад след приключването на всяка бюджетна година. Този доклад се представя на останалите институции на Съюза и се публикува в <i>Официален вестник на Европейския съюз</i> заедно с отговорите на съответните институции относно констатациите и оценките на Сметната палата. • Сметната палата представя на Европейския парламент и на Съвета декларация за достоверност относно надеждността и точността на отчетите, както и законосъобразността и редовността на свързаните с тях операции, която се публикува в <i>Официален вестник на Европейския съюз</i>. Тази декларация може да бъде допълнена със специфични оценки за всяка основна сфера на действие на Съюза.
7. Други особености	